

P.Z. br. 174

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/25-01/63

URBROJ: 65-25-9

Zagreb, 6. listopada 2025.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 3. listopada 2025. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra obrane Ivana Anušića, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića i državne tajnike Tomislava Galića, Dragu Matanovića, Branka Hrga i dr. sc. Irenu Petrijević.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-01/48
URBROJ: 50301-29/23-25-5

Zagreb, 3. listopada 2025.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra obrane Ivana Anušića, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića i državne tajnike Tomislava Galića, Dragu Matanovića, Branka Hrga i dr. sc. Irenu Petrijevićanin.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O OBRANI

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBRANI

Članak 1.

U Zakonu o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19. i 155/23.) u članku 5. stavku 2. točka 6. briše se.

Dosadašnja točka 7. postaje točka 6.

Članak 2.

U članku 6. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Odbor iz stavka 1. ovoga članka daje mišljenje Ministarstvu obrane o nabavi za potrebe obrane za vrijednosti veće od 15.000.000,00 eura prije pokretanja postupka javne nabave.“.

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) O provedenim postupcima javne nabave za potrebe obrane za vrijednosti od 5.000.000,00 eura do 15.000.000,00 eura Ministarstvo obrane podnosi izvješće Odboru iz stavka 1. ovoga članka do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu proračunsku godinu.“.

Članak 3.

U članku 8. točka 5. briše se.

Dosadašnja točka 6. postaje točka 5.

Članak 4.

U članku 18. točka 2. briše se.

Dosadašnje točke 3. do 7. postaju točke 2. do 6.

Članak 5.

Članak 19. mijenja se i glasi:

„(1) Vojna obveza dužnost je svih za to sposobnih državljana Republike Hrvatske i obuhvaća osposobljavanje, pripremanje i sudjelovanje u obrani na organiziran način.

(2) Vojna obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljanin Republike Hrvatske navršava 18 godina života.“.

Članak 6.

Članak 20. mijenja se i glasi:

„(1) Vojna obveza državljaninu Republike Hrvatske prestaje:

- na kraju kalendarske godine u kojoj navršava 55 godina života (muškarac) odnosno 50 godina života (žena)
- ako je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- na temelju otpusta iz hrvatskog državljanstva.

(2) Iznimno od stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, vojna obveza prestaje višim časnicima i generalima/admiralima posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj navršavaju 65 godina života.“.

Članak 7.

Članak 21. mijenja se i glasi:

„(1) Vojna obveza sastoji se od novačke obveze, temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

(2) Muškarac vojni obveznik podliježe novačkoj obvezi i obvezi temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i obvezi služenja u pričuvnom sastavu u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Žena vojna obveznica ne podliježe novačkoj obvezi, ali može dragovoljno pohađati temeljno vojno osposobljavanje i služiti u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

(4) Način vođenja evidencije, obrazac vojne iskaznice i način izdavanja, pozivanja, prava i obveze i način izvršavanja vojne obveze pravilnikom propisuje ministar obrane.“.

Članak 8.

Iza članka 21. dodaju se članci 21.a do 21.z koji glase:

„Članak 21.a

(1) Vojni obveznik u pravilu izvršava vojnu obvezu u Oružanim snagama.

(2) Stupanjem u Oružane snage vojni obveznik postaje vojnom osobom, a status vojne osobe gubi otpustom iz Oružanih snaga.

(3) Vojni obveznik ima status vojne osobe:

- pri dolasku u Oružane snage na putu od mjesta prebivališta odnosno boravišta do mjesta u koje se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku na putu od mjesta u kojem je izvršio vojnu obvezu do mjesta prebivališta odnosno boravišta

- ako boravi u inozemstvu pri dolasku u Oružane snage na putu od granice Republike Hrvatske do mjesta u koje se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku na putu od mjesta u kojem je izvršio vojnu obvezu do granice Republike Hrvatske.

Članak 21.b

(1) Državljanin Republike Hrvatske uvodi se u vojnu evidenciju u kalendarskoj godini kada navrši 18 godina života.

(2) Državljanin Republike Hrvatske koji iz bilo kojih razloga nije uveden u vojnu evidenciju u kalendarskoj godini u kojoj je navršio 18 godina života uvodi se u vojnu evidenciju do prestanka vojne obveze iz članka 20. ovoga Zakona.

(3) Žena vojna obveznica uvodi se u vojnu evidenciju kod dragovoljne prijave na temeljno vojno osposobljavanje.

(4) Evidenciju vojnih obveznika vodi:

- područni odjel za poslove obrane za vojne obveznike s prebivalištem na području njegove nadležnosti
- ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane nadležna za vojnu obvezu za vojne obveznike koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Članak 21.c

(1) Novak koji boravi u inozemstvu od rođenja ili je s roditeljima otišao boraviti u inozemstvo prije nastanka novačke obveze, dužan je u kalendarskoj godini u kojoj navršava 18 godina života prijaviti se diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske radi uvođenja u vojnu evidenciju.

(2) Novak koji boravi u inozemstvu i koji iz bilo kojeg razloga nije uveden u vojnu evidenciju u Republici Hrvatskoj dužan je prijaviti se nadležnoj diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu Republike Hrvatske najkasnije do navršenih 29 godina života.

(3) Za novaka koji je regulirao obvezu vojnog osposobljavanja u inozemstvu, uz prijavu dostavlja se i potvrda nadležnog tijela države u kojoj je regulirao obvezu vojnog osposobljavanja.

(4) Diplomatska misija odnosno konzularni ured Republike Hrvatske prijavu i dokumentaciju iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka dostavlja ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane nadležnoj za vojnu obvezu.

Članak 21.d

(1) Evidencija vojnih obveznika vodi se u pravilu u računalno-informacijskom sustavu uz jedinstvenu primjenu elektroničke obrade podataka i na propisanim obrascima.

(2) Vođenje vojne evidencije iz stavka 1. ovoga članka propisuje se pravilnikom iz članka 21. stavka 4. ovoga Zakona.

(3) Vojni obveznik obvezan je nadležni područni odjel za poslove obrane obavijestiti o promjeni podataka u vezi sa zdravstvenim stanjem, zvanjem i stupnjem obrazovanja, zanimanjem i zaposlenjem te dostaviti dokaz o nastaloj promjeni u roku od 30 dana od nastanka promjene.

(4) Prijava promjene iz stavka 3. ovoga članka može se dostaviti preporučenom pošiljkom odnosno elektroničkim putem nadležnom područnom odjelu za poslove obrane.

(5) Novak koji se radi uvođenja u vojnu evidenciju prijavi diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu Republike Hrvatske popunjava prijavu s potrebnim podacima.

(6) Ministarstvo obrane putem Ministarstva unutarnjih poslova najmanje jedanput godišnje ažurira evidenciju prebivališta i boravišta vojnih obveznika.

(7) Ako je novak, ročnik ili pričuvnik pravomoćno osuđen, prvostupanjski sud će prijepis pravomoćne osuđujuće presude dostaviti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u kojem se osuđenik vodi u vojnoj evidenciji.

Članak 21.e

(1) Pozivanje vojnog obveznika na izvršavanje vojne obveze provodi nadležni područni odjel za poslove obrane pojedinačnim i općim pozivom.

(2) Opći poziv objavljuje se u sredstvima javnog priopćavanja ili na drugi prikladan način.

(3) Pojedinačni poziv dostavlja se na adresu prebivališta ili boravišta vojnog obveznika i sadrži podatke o mjestu, vremenu i razlogu pozivanja.

(4) Pojedinačni poziv, osim poziva za mobilizaciju, dostavlja se vojnom obvezniku u pravilu 30 dana prije početka izvršavanja vojne obveze.

(5) Vojni obveznik kojeg nadležni područni odjel za poslove obrane pozove na izvršavanje vojne obveze obvezan je javiti se naznačenom tijelu u mjestu i vremenu navedenom u pojedinačnom ili općem pozivu, sa stvarima i ispravama navedenim u pozivu.

(6) Vojni obveznik koji je zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga spriječen doći na mjesto i u vrijeme određeno u pojedinačnom pozivu, obvezan je u roku od tri dana od primitka poziva o tome obavijestiti područni odjel za poslove obrane koji mu je uputio poziv.

(7) Osobu koja je podnijela zahtjev za otpust iz hrvatskog državljanstva ne poziva se na izvršavanje vojne obveze do izvršnosti rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za otpust, osim novaka koji u toj kalendarskoj godini navršava 30 godina života.

Članak 21.f

(1) Novačka obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljanin Republike Hrvatske navršava 18 godina života i traje do stupanja na temeljno vojno

osposobljavanje ili civilnu službu odnosno isteka 30 godina života ili do prestanka vojne obveze u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Za vrijeme novačke obveze novak podliježe uvođenju u vojnu evidenciju, zdravstvenom pregledu i psihologijskom ispitivanju, stupanju na temeljno vojno osposobljavanje odnosno civilnu službu te odazivu na opći ili pojedinačni poziv.

Članak 21.g

(1) Nadležni područni odjel za poslove obrane poziva i upućuje novake na zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje na temelju plana kojeg donosi ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane nadležna za vojnu obvezu.

(2) Na zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje ne upućuju se novaci koji boluju od neizlječive bolesti, imaju tjelesne mane ili nedostatke odnosno nesposobni su za vojnu službu.

(3) Zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje vojnih obveznika provodi se u Ministarstvu obrane ili u zdravstvenim ustanovama i privatnim praksama medicine rada i sporta koje odlukom odredi ministar nadležan za zdravstvo i koju dostavlja Ministarstvu obrane.

(4) Ocjena sposobnosti novaka za vojnu službu može biti:

- sposoban za vojnu službu
- nesposoban za vojnu službu.

(5) Mjerila i postupke za ocjenu zdravstvene sposobnosti novaka i ročnika pravilnikom propisuje ministar obrane uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo.

(6) Metodologijske upute za provedbu zdravstvenih pregleda i psihologijskih ispitivanja s popisom bolesti i srodnih zdravstvenih problema donosi ministar nadležan za zdravstvo uz suglasnost ministra obrane i objavljuju se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za zdravstvo i Ministarstva obrane.

Članak 21.h

(1) Ocjenu sposobnosti novaka za vojnu službu nadležni područni odjel za poslove obrane upisuje u vojnu iskaznicu i ostale evidencijske dokumente.

(2) Osobu kojoj je prestala vojna obveza jer je ocijenjena nesposobnom za vojnu službu može se uputiti na revizijski pregled radi provjere sposobnosti za vojnu službu.

(3) Osoba iz stavka 2. ovoga članka koja je na revizijskom pregledu ocijenjena sposobnom za vojnu službu, podliježe temeljnom vojnom osposobljavanju do isteka 30 godina života, odnosno obvezi služenja u pričuvnom sastavu ako je starija od 30 godina života.

Članak 21.i

(1) Na temeljno vojno osposobljavanje ne upućuje se novak:

- koji je pravomoćno osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora ili na kaznu zatvora koja nije zamijenjena uvjetnom osudom ili radom za opće dobro
- kojem je izrečena mjera obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti i prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi
- protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje se goni po službenoj dužnosti.

(2) Novak iz stavka 1. ovoga članka upućuje se na temeljno vojno osposobljavanje nakon izdržane kazne zatvora, uvjetnog otpusta, obustave sigurnosne mjere, odnosno nakon pravomoćno okončanog kaznenog postupka, a najkasnije do isteka 30 godina života.

Članak 21.j

(1) Obveze temeljnog vojnog osposobljavanja oslobađa se novak:

- koji je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- koji se na temelju ugovora s Ministarstvom obrane najmanje dvije godine obrazovao za kadeta u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, kojim stječe vojna znanja i vještine
- koji je stekao hrvatsko državljanstvo naturalizacijom ili prirođenjem, ako je u državi čiji je državljanin bio regulirao obvezu vojnog osposobljavanja
- koji osim hrvatskog ima i strano državljanstvo, a regulirao je obvezu vojnog osposobljavanja u inozemstvu
- policijski službenik i policijski vježbenik Ministarstva unutarnjih poslova te učenik Programa srednjoškolskog obrazovanja kroz 3. i 4. razred za zanimanje policajac, polaznik Programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac i student stručnog prijediplomskog ili stručnog diplomskog studija na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti, nakon završenog oblika obrazovanja u Ministarstvu unutarnjih poslova, koji su podnijeli zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja
- službenik pravosudne policije, učenik Programa srednjoškolskog obrazovanja kroz 3. i 4. razred za zanimanje pravosudni policajac, polaznik temeljnog tečaja za službenike pravosudne policije za potrebe ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, nakon završenog oblika obrazovanja u ministarstvu nadležnom za pravosuđe ili Ministarstvu unutarnjih poslova, koji su podnijeli zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja
- zaređeni svećenik, đakon i redovnik koji se zavjetovao te osoba istoga statusa vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj, koji su podnijeli zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja.

(2) Osobe iz stavka 1. podstavaka 2. do 7. ovoga članka zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja podnose nadležnom područnom odjelu za poslove obrane osobno preporučenom pošiljkom odnosno elektroničkim putem.

(3) Uz zahtjev za oslobađanje obveze temeljnog vojnog osposobljavanja osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezne su priložiti dokaz o činjenicama na kojima temelje svoj zahtjev.

(4) Nadležni područni odjel za poslove obrane o zahtjevu iz stavka 2. ovoga članka odlučuje odlukom.

(5) Odluka iz stavka 4. ovoga članka mora biti obrazložena i sadržavati sve elemente rješenja propisane zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

(6) Protiv odluke iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(7) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 21.k

(1) Novak koji je upisan na visoko učilište u smislu zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje i znanstvena djelatnost, odmah nakon upisa, a najkasnije do 31. listopada tekuće godine, obvezan je dostaviti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane potvrdu o upisu u svaku akademsku godinu radi odgode upućivanja na temeljno vojno osposobljavanje, a najkasnije do 30. rujna kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života.

(2) Novaku se radi sudjelovanja na svjetskim i europskim prvenstvima, međunarodnim natjecanjima i državnim prvenstvima može na osobni zahtjev i na zahtjev Hrvatskog olimpijskog odbora, odnosno nacionalnog sportskog saveza, odgoditi temeljno vojno osposobljavanje najdulje do jedne godine, a najkasnije do 30. rujna kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života.

(3) O zahtjevu za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja odlučuje nadležni područni odjel za poslove obrane odlukom.

(4) Odluka iz stavka 3. ovoga članka mora biti obrazložena i sadržavati sve elemente rješenja propisane zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

(5) Protiv odluke iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(6) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 21.1

(1) Temeljno vojno osposobljavanje može se odgoditi novaku na osobni zahtjev najdulje do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života.

(2) Temeljno vojno osposobljavanje može se odgoditi novaku:

- ako u njegovu kućanstvu nema drugog člana koji privređuje, najdulje godinu dana

- ako se zaposlio u svojstvu vježbenika ili se prvi put zaposlio, do završetka vježbeničkog staža odnosno isteka probnog rada

- ako su u njegovu kućanstvu samo članovi kojima je za svakodnevne životne potrebe prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe, najdulje do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života

- ako se iz njegova kućanstva u isto vrijeme na temeljno vojno osposobljavanje upućuju dva člana ili više njih, odnosno ako je jedan od njih na temeljnom vojnom osposobljavanju, dok se drugi član kućanstva ne vrati s temeljnog vojnog osposobljavanja

- ako ima određen datum za sklapanje braka, najdulje tri mjeseca

- ako očekuje rođenje djeteta do odlaska na temeljno vojno osposobljavanje odnosno za vrijeme temeljnog vojnog osposobljavanja, najdulje godinu dana

- ako je prije odlaska ili u vrijeme odlaska na temeljno vojno osposobljavanje nastupila smrt u njegovoj užoj obitelji, do idućeg roka za upućivanje

- ako je otvorio obrt ili samostalnu djelatnost, najdulje godinu dana od dana registracije obrta ili djelatnosti.

(3) Zahtjev za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja podnosi se nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u roku od osam dana od dana primitka poziva za temeljno vojno osposobljavanje osobno preporučenom pošiljkom, odnosno elektroničkim putem.

(4) Uz zahtjev za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja novak je dužan priložiti:

- dokaz o nezaposlenosti ostalih članova obitelji

- ugovor o radu, odnosno rješenje o radnom odnosu, odnosno potvrdu nadležnog tijela o prijavi zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, ako odgodu traži zbog zaposlenja u svojstvu vježbenika

- potvrdu ovlaštenog tijela za socijalnu skrb, ako su u njegovom kućanstvu samo članovi kojima je za svakodnevne životne potrebe prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe

- potvrdu matičnog ili vjerskog ureda o određenom datumu za sklapanje braka

- izvadak iz matice umrlih

- potvrdu o registraciji obrta ili djelatnosti

- dokaz o trudnoći bračne ili izvanbračne supruge.

(5) Uz zahtjev za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja u slučaju da su u isto vrijeme na temeljno vojno osposobljavanje pozvana dva člana istog kućanstva ili više njih, odnosno ako se jedan od njih već nalazi na temeljnom vojnom osposobljavanju, ne prilažu se dokazi, već to utvrđuje područni odjel za poslove obrane po službenoj dužnosti uvidom u evidenciju o vojnim obveznicima na temeljnom vojnom osposobljavanju.

(6) Odluka o zahtjevu za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja sadrži dan, mjesec i godinu do kada se odgađa temeljno vojno osposobljavanje.

Članak 21.lj

(1) Novak može boraviti u inozemstvu do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života, a nakon toga se u roku od 30 dana mora javiti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane.

(2) Novaka iz stavka 1. ovoga članka područni odjel za poslove obrane upućuje na zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje.

(3) Novaka koji je ocijenjen sposobnim za vojnu službu, područni odjel za poslove obrane upućuje na temeljno vojno osposobljavanje do isteka 30 godina života

Članak 21.m

(1) Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u skladu s odlukom ministra obrane i planom upućivanja novaka u Oružane snage koji donosi ministar obrane.

(2) Temeljno vojno osposobljavanje traje dva mjeseca.

Članak 21.n

(1) Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u kalendarskoj godini u kojoj navršava 19 godina života u skladu s brojem novaka koji odlukom određuje ministar obrane na temelju propisanih kriterija.

(2) Kriteriji iz stavka 1. ovoga članka propisuju se pravilnikom iz članka 21.g stavka 5. ovoga Zakona.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, na temeljno vojno osposobljavanje upućuju se i novaci stariji od 19 godina, a najkasnije do isteka 30 godina života, u skladu s brojem novaka i kriterijima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

(4) Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i novaci koji se dragovoljno prijave na temeljno vojno osposobljavanje u skladu s brojem novaka i kriterijima iz stavka 1. ovoga članka, o čemu odluku donosi ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane nadležna za vojnu obvezu.

(5) Novak se na temeljno vojno osposobljavanje javlja u Oružane snage u vrijeme naznačeno u pozivu za temeljno vojno osposobljavanje.

(6) Područni odjel za poslove obrane novaku povlači poziv za temeljno vojno osposobljavanje:

- ako mu se odgodi temeljno vojno osposobljavanje u skladu s odredbama ovoga Zakona
- ako je nesposoban za vojnu službu
- ako dostavi dokaz da je u tekućoj godini upisan na visoko učilište
- ako mu je u međuvremenu odobrena civilna služba.

Članak 21.nj

(1) Temeljno vojno osposobljavanje prekida se:

- ročniku koji je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- ročniku protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti
- ročniku zbog samovoljnog napuštanja postrojbe.

(2) Odluku o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja, koja nije upravna stvar, donosi zapovjednik samostalne bojne, njemu ravne ili više razine.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka upisuje se u vojnu iskaznicu i druge evidencijske dokumente.

(4) Odluka o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja sadrži datum početka i datum prekida temeljnog vojnog osposobljavanja.

(5) Odluka o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja donosi se na temelju:

- odluke kojom je ročnik ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- uvjerenja nadležnog suda da je protiv ročnika pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti
- izvješća vojne policije o nemogućnosti dovođenja ročnika koji zbog samovoljnog napuštanja postrojbe odnosno neopravdanog izostanka izbiva iz postrojbe dulje od pet dana jer je nedostupan.

Članak 21.o

(1) Ročniku se može na njegov zahtjev prekinuti temeljno vojno osposobljavanje zbog smrti ili teške bolesti u obitelji, odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća, ako je njegova obitelj zbog njegove odsutnosti dovedena u težak položaj, dok postoje razlozi, a najdulje jednu godinu.

(2) Ročniku se može na osobni zahtjev i na zahtjev ovlaštenog tijela odlukom prekinuti temeljno vojno osposobljavanje radi njegova sudjelovanja na svjetskom ili europskom sportskom natjecanju, odnosno na olimpijskim igrama.

(3) Uz zahtjev za prekid temeljnog vojnog osposobljavanja ročnik prilaže:

- potvrdu zdravstvene ustanove o teškoj bolesti u obitelji, odnosno izvadak iz matice umrlih o smrti člana obitelji i mišljenje ovlaštenog tijela za socijalnu skrb da je zbog toga njegova obitelj dovedena u težak položaj, ako prekid temeljnog vojnog osposobljavanja traži zbog teškog položaja obitelji
- mišljenje ovlaštenog tijela za socijalnu skrb da je njegova obitelj zbog katastrofa ili velikih nesreća dovedena u težak položaj, ako prekid temeljnog vojnog osposobljavanja traži zbog posljedica katastrofa ili velikih nesreća
- mišljenje ovlaštenog tijela za socijalnu skrb da je njegova obitelj dovedena u težak položaj, ako prekid temeljnog vojnog osposobljavanja traži zbog drugih nesreća u njegovoj obitelji.

(4) Odluka o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja ročniku donosi se na temelju potvrde ovlaštenog tijela ako je riječ o sportašu koji je ispunio norme za sudjelovanje na svjetskom ili europskom natjecanju, odnosno olimpijskim igrama te se trajanje prekida temeljnog vojnog osposobljavanja određuje prema vremenu utvrđenom za pripreme za natjecanje i natjecanje.

Članak 21.p

(1) Ročnika kod kojeg je nastala promjena zdravstvenog stanja koja utječe na njegovu sposobnost za vojnu službu nadležni liječnik upućuje na ocjenu sposobnosti za vojnu službu.

(2) Na temelju ocjene o zdravstvenoj nesposobnosti ročnika, zapovjednik samostalne bojne, njemu ravne ili više razine donosi odluku o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja te u vojnu iskaznicu upisuje temelj i datum prekida temeljnog vojnog osposobljavanja i otpusta iz Oružanih snaga.

Članak 21.r

(1) Ročnika koji je imao prekid temeljnog vojnog osposobljavanja u skladu s odredbama ovoga Zakona nadležno zapovjedništvo ili postrojba u kojoj se nalazio na dan odsluženja odnosno prekida temeljnog vojnog osposobljavanja upućuje na dovršenje nakon prestanka razloga zbog kojih mu je prekinuto temeljno vojno osposobljavanje, a najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina života.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ročnik se neće uputiti na dovršenje temeljnog vojnog osposobljavanja ako mu je do kraja temeljnog vojnog osposobljavanja ostalo manje od deset dana.

(3) Ročnik koji je imao prekid temeljnog vojnog osposobljavanja zbog razloga navedenih u ovom Zakonu te nije regulirao obvezu temeljnog vojnog osposobljavanja u smislu stavaka 1. i 2. ovoga članka, ponovno postaje novak i podliježe obvezama koje su propisane za novake.

Članak 21.s

U temeljno vojno osposobljavanje ne računa se vrijeme:

- koje ročnik provede na liječenju i bolovanju zbog ozljede ili druge nesposobnosti izazvane u namjeri izbjegavanja vojne obveze
- kada ročnik samovoljno i neopravdano izostane iz postrojbe najmanje 24 sata
- koje ročnik provede u istražnom zatvoru.

Članak 21.t

(1) Ročnika koji je odslužio temeljno vojno osposobljavanje ili kojemu je prekinuto temeljno vojno osposobljavanje iz Oružanih snaga otpušta zapovjedništvo ili postrojba u kojoj se nalazio na dan odsluženja odnosno prekida temeljnog vojnog osposobljavanja.

(2) Pri otpustu iz Oružanih snaga ročniku se uručuje vojna iskaznica u koju je upisan temelj i datum otpusta s temeljnog vojnog osposobljavanja.

Članak 21.u

(1) Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti žene državljani Republike Hrvatske koje se prijave dragovoljno u nadležni područni odjel za poslove obrane najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršavaju 30 godina života.

(2) Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i državljani Republike Hrvatske stariji od 30 godina, ako su kandidati za ugovorne pričuvnike, za vojne specijaliste ili za kasni prijam u djelatnu vojnu službu.

(3) Postupak prijave i evidencije kandidata i upućivanje kandidata na temeljno vojno osposobljavanje te prava i obveze osoba na temeljnom vojnom osposobljavanju propisuje pravilnikom ministar obrane.

Članak 21.v

Odredbe ovoga Zakona koje uređuju temeljno vojno osposobljavanje i obvezu civilne službe ne smatraju se diskriminacijom u smislu zakona kojim se uređuje suzbijanje diskriminacije.

Članak 21.z

(1) Tijela državne uprave i druga državna tijela te upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna su pri zapošljavanju na neodređeno vrijeme na temelju javnog natječaja i oglasa dati prednost nezaposlenoj osobi koja je završila temeljno vojno osposobljavanje ili dragovoljno vojno osposobljavanje i razvrstanom pričuvniku koji se poziva na službu u Oružane snage radi osposobljavanja i vježbi, pod jednakim uvjetima.

(2) Prednost pri zapošljavanju iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti jednokratno, a ne mogu ga ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom.

(3) Provedbu stavaka 1. i 2. ovoga članka nadzire upravna inspekcija.

(4) Osoba koja smatra da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju može u roku od 30 dana od dana izjavljivanja žalbe na rješenje o prijmu u službu izabranog kandidata podnijeti predstavku upravnoj inspekciji radi provedbe inspekcijskog nadzora i upravna inspekcija obvezna je u roku od osam dana od dana primitka predstavke obavijestiti donositelja rješenja o prijmu u službu o pokretanju postupka inspekcijskog nadzora radi ostvarenja prava prednosti pri zapošljavanju.

(5) Upravna inspekcija po provedbi inspekcijskog nadzora ovlaštena je u slučaju postojanja povrede prava prednosti pri zapošljavanju iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donijeti rješenje kojim će ukinuti rješenje o prijmu u službu.

(6) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(7) Ako upravna inspekcija utvrdi da u postupku prijma nije izvršena povreda prava, izvješćuje podnositelja predstavke iz stavka 4. ovoga članka i čelnika tijela o rezultatima provedenog inspekcijskog nadzora.“.

Članak 9.

Članak 22. briše se.

Članak 10.

Članak 23. mijenja se i glasi:

„Hrvatski sabor može donijeti odluku o nepozivanju novaka na temeljno vojno osposobljavanje.“.

Članak 11.

Članak 24. mijenja se i glasi:

„(1) Osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama dopušten je prigovor savjesti i obveznici su civilne službe.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka civilnu službu obavljaju tri mjeseca u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu.

(3) Obavljanje civilne službe iz stavka 2. ovoga članka počinje danom dolaska novaka u tijelo iz stavka 2. ovoga članka i od dana dolaska u tijelo novak postaje civilni ročnik.

(4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, obveznici civilne službe mogu obavljati civilnu službu u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave obavljajući poslove iz njihova samoupravnog djelokruga koji su u funkciji protupožarne i civilne zaštite, zaštite i unaprjeđenja prirodnog okoliša, komunalnog gospodarstva i održavanja javnih cesta.

(5) Civilna služba iz stavka 4. ovoga članka traje četiri mjeseca.

(6) Osam sati provedenih u obavljanju civilne službe iz stavka 4. ovoga članka računa se kao jedan dan u civilnoj službi te civilni obveznik u pravilu obavlja civilnu službu u mjestu u kojem boravi, a ako to nije moguće, u mjestu koje je što bliže njegovu prebivalištu ili boravištu.

(7) Upućivanje osoba iz stavaka 2. i 4. ovoga članka u civilnu službu određuje se u skladu s kriterijima iz članka 21.n stavka 2. ovoga Zakona te na temelju programa srednjeg obrazovanja koji su završili ili pohađaju i stečenih vještina i kompetencija u području zaštite i spašavanja, protupožarne zaštite i pružanja prve pomoći.

(8) Način obavljanja civilne službe u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu i druga pitanja od značaja za obavljanje civilne službe iz stavka 2. ovoga članka uredbom propisuje Vlada.

(9) Poslove iz stavka 4. ovoga članka koje obavljaju obveznici civilne službe, način obavljanja poslova i druga pitanja od značaja za obavljanje civilne službe i način financiranja uredbom propisuje Vlada.

(10) Pravila obavljanja civilne službe iz stavka 2. ovoga članka i program osposobljavanja civilnih ročnika za stjecanje ključnih vještina i razine spremnosti obveznika civilne službe pravilnikom propisuje ministar nadležan za civilnu zaštitu.“.

Članak 12.

Iza članka 24. dodaju se članci 24.a do 24.r koji glase:

„Članak 24.a

(1) Nadležni područni odjel za poslove obrane dužan je novaka pri uvođenju u vojnu evidenciju upoznati s pravom da na temelju prigovora savjesti može podnijeti zahtjev za civilnu službu.

(2) Zahtjev za civilnu službu nadležnom područnom odjelu za poslove obrane može podnijeti novak nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu, ročnik i pričuvnik.

(3) Uz zahtjev iz stavka 2. ovoga članka novak i ročnik obvezni su priložiti svjedodžbu o završenom srednjoškolskom obrazovanju, odnosno potvrdu srednje škole koju pohađa, ako još nije završio srednjoškolsko obrazovanje te, ako posjeduje vještine i kompetencije iz članka 24. stavka 7. ovoga Zakona, dokaze kojima to dokazuje.

(4) Zahtjev iz stavka 2. ovoga članka, nadležni područni odjel za poslove obrane, uz ocjenu sposobnosti iz članka 21.g stavka 4. ovoga Zakona i dokumentaciju iz stavka 3. ovoga članka dostavlja tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu.

Članak 24.b

(1) Osoba iz članka 24.a stavka 2. ovoga Zakona dužna je u zahtjevu za civilnu službu učiniti uvjerljivim vjerske ili moralne razloge zbog kojih traži civilnu službu.

(2) Prioritet pri upućivanju na obavljanje civilne službe u tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu može se dati osobama iz članka 24. stavka 1. ovoga Zakona koje su u skladu s kriterijima iz članka 21.n stavka 2. ovoga Zakona ocijenjene boljim ocjenama i osobama koje su na temelju programa srednjeg obrazovanja koje su završile odnosno koje pohađaju stekle znanja od interesa za sustav civilne zaštite ili posjeduju vještine i kompetencije iz članka 24. stavka 7. ovoga Zakona.

(3) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje na prijedlog povjerenstva za civilnu službu u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(4) Povjerenstvo iz stavka 3. ovoga članka imenuje ministar nadležan za civilnu zaštitu iz reda državnih službenika tijela državne uprave nadležnog za civilnu zaštitu.

(5) Pri odlučivanju o zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu zatražit će mišljenje nadležnog područnog odjela za poslove obrane, koje ga je dužno dostaviti u roku od deset dana.

(6) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(7) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

(8) Rješenje iz stavka 2. ovoga članka dostavlja se tijelu u kojem će osoba obavljati civilnu službu, nadležnom područnom odjelu za poslove obrane i novaku.

Članak 24.c

Dužnosti obavljanja civilne službe oslobađa se novak:

- koji je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- koji je stekao hrvatsko državljanstvo naturalizacijom ili prirođenjem, ako je u državi čiji je bio državljanin regulirao obvezu vojnog osposobljavanja ili civilnu službu
- koji osim hrvatskog ima i strano državljanstvo, a regulirao je obvezu vojnog osposobljavanja ili civilnu službu u inozemstvu.

Članak 24.d

(1) Na obavljanje civilne službe ne upućuje se novak:

- koji je pravomoćno osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora koja nije zamijenjena uvjetnom osudom ili radom za opće dobro
- kojem je izrečena mjera obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti i prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi
- protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

(2) Novak iz stavka 1. ovoga članka upućuje se na obavljanje civilne službe nakon izdržane kazne zatvora, uvjetnog otpusta, obustave sigurnosne mjere, odnosno nakon pravomoćno okončanog kaznenog postupka, a najkasnije do isteka 30 godina života.

Članak 24.e

O postojanju smetnji iz članka 24.d stavka 1. ovoga Zakona za upućivanje novaka na civilnu službu, nadležna tijela iz članka 24.d stavka 1. ovoga Zakona dužna su dostaviti pisanu obavijest tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu.

Članak 24.f

Obavljanje civilne službe može se na zahtjev novaka odgoditi najdulje do jedne godine, a najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života:

- ako se zaposlio u svojstvu vježbenika ili se prvi put zaposlio, do završetka vježbeničkog staža odnosno isteka probnog rada

- ako u njegovu kućanstvu nema drugog člana sposobnog za privređivanje, a prijeko je potrebno obaviti neodgodive poslove koji se bez njegove nazočnosti ne mogu obaviti bez znatne štete za kućanstvo, najdulje godinu dana

- ako su u njegovu kućanstvu samo članovi kojima je za svakodnevne životne potrebe prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe najdulje do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života

- ako se iz njegova kućanstva u isto vrijeme upućuju na temeljno vojno osposobljavanje ili obavljanje civilne službe, dva ili više članova odnosno ako je neki od njih već na temeljnom vojnom osposobljavanju ili obavljanju civilne službe, dok se jedan od njih ne vrati s temeljnog vojnog osposobljavanja ili obavljanja civilne službe

- ako ima određen datum za sklapanje braka, najdulje tri mjeseca

- ako očekuje rođenje djeteta do odlaska na civilnu službu, odnosno za vrijeme civilne službe, najdulje godinu dana

- ako je otvorio obrt ili samostalnu djelatnost, najdulje godinu dana od dana registracije obrta ili djelatnosti.

Članak 24.g

(1) Novaku se na njegov zahtjev i na zahtjev Hrvatskog olimpijskog odbora, odnosno nacionalnog sportskog saveza može odgoditi civilna služba najdulje do jedne godine, a najkasnije do 30. rujna kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života, radi sudjelovanja na svjetskim i europskim prvenstvima, međunarodnim natjecanjima i državnim prvenstvima.

(2) O zahtjevu za odgodu obavljanja civilne službe iz stavka 1. ovoga članka odlučuje tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(3) U slučaju odbijanja zahtjeva za odgodu obavljanja civilne službe, tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.h

(1) Novak upisan na visoko učilište u smislu zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje i znanstvena djelatnost ne upućuje se na obavljanje civilne službe za vrijeme školovanja, najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života.

(2) Novak upisan na visoko učilište dužan je najkasnije do 31. listopada kalendarske godine dostaviti tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu potvrdu o upisu, odnosno o pohađanju visokog učilišta za tekuću akademsku godinu.

(3) Novaka se na osobni zahtjev upućuje na obavljanje civilne službe u utvrđenom razdoblju tako da mu obavljanje civilne službe istekne do početka nastave u idućoj akademskoj godini na visokom učilištu na koji je upisan.

Članak 24.i

Tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu novaku će odbiti zahtjev za civilnu službu:

- ako je pravomoćnom presudom utvrđeno da je podnositelj zahtjeva počinio kazneno djelo uporabom oružja
- ako podnositelj zahtjeva posjeduje oružje, osim osoba koje imaju izdan oružni list za držanje oružja kao uspomene
- ako podnositelj zahtjeva nije naveo traži li civilnu službu zbog vjerskih ili moralnih nazora, a to nije učinio ni u roku u kojem ga je tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu pozvalo da u tom smislu dopuni svoj zahtjev.

Članak 24.j

(1) Novak koji prije upućivanja u civilnu službu pisano izjavi da više ne odbija sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama, upućuje se na temeljno vojno osposobljavanje.

(2) Tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu u tom će slučaju ukinuti rješenje kojim je novaku usvojen zahtjev za civilnu službu, o čemu obavještava nadležni područni odjel za poslove obrane.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(4) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.k

(1) Ako je zahtjev za civilnu službu podnio ročnik tijekom temeljnog vojnog osposobljavanja, odnosno pričuvnik nakon uručjenja poziva za vojnu službu, tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu dužno je donijeti rješenje u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(2) Ako tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu usvoji zahtjev za civilnu službu, ovlašteni zapovjednik dužan je odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana primitka rješenja tijela državne uprave nadležnog za civilnu zaštitu otpustiti ročnika iz Oružanih snaga.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(4) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.l

Obavljanje civilne službe prekida se civilnom ročniku:

- kojeg je nadležno tijelo tijekom obavljanja civilne službe ocijenilo nesposobnim za vojnu službu
- protiv kojega je pokrenut kazneni postupak za kaznena djela za koja se goni po službenoj dužnosti
- koji samovoljno i neopravdano izostane s civilne službe neprekidno dulje od deset dana, ali ne dulje od 30 dana.

Članak 24.lj

- (1) Rješenje o prekidu civilne službe donosi tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.
- (2) Iznimno, obavljanje civilne službe ne prekida se civilnom ročniku koji je pravomoćnom presudom osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora ili na kaznu zatvora do dvije godine i kojemu do kraja civilne službe nije ostalo više od 30 dana.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.
- (4) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.m

- (1) Civilnom ročniku koji je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu službu može se jedanput prekinuti civilna služba.
- (2) Civilni ročnik kojemu bi i drugi put trebalo prekinuti civilnu službu zbog toga što je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu službu, prevodi se u pričuvu bez obzira na to koliko je vremena proveo na obavljanju civilne službe.
- (3) Civilni ročnik koji je imao prekid civilne službe u skladu s odredbama ovoga Zakona, uputit će se na obavljanje civilne službe nakon prestanka razloga zbog kojih mu je prekinuto obavljanje civilne službe, a najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života.
- (4) Civilnom ročniku može se na osobni zahtjev prekinuti obavljanje civilne službe zbog smrti ili teške bolesti u obitelji, odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća, ako je njegova obitelj dovedena u težak položaj zbog njegove odsutnosti, dok postoje ti razlozi, a najdulje jednu godinu.

Članak 24.n

- (1) Civilnom ročniku, vrhunskom sportašu može se na njegov zahtjev i na zahtjev Hrvatskog olimpijskog odbora, odnosno nacionalnog sportskog saveza prekinuti obavljanje civilne službe radi sudjelovanja na svjetskim i europskim prvenstvima, međunarodnim natjecanjima i državnim prvenstvima do završetka natjecanja odnosno prvenstva.

(2) O razlozima za prekid civilne službe civilni ročnik izvješćuje ovlaštenu osobu u tijelu u kojem obavlja civilnu službu, a zahtjev za prekid civilne službe podnosi tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu koje o tome donosi odluku.

(3) U slučaju odbijanja zahtjeva za prekid obavljanja civilne službe, tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

(6) Odluku o upućivanju na civilnu službu civilnog ročnika kojem je prekinuto obavljanje civilne službe donosi tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(7) Odlukom iz stavka 6. ovoga članka određuje se vrijeme pristupanja daljnjem obavljanju civilne službe, trajanje civilne službe i tijelo u kojem će obavljati civilnu službu.

(8) Civilnog ročnika kojemu je prekinuto obavljanje civilne službe tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu ne upućuje na obavljanje civilne službe ako mu je do kraja obavljanja civilne službe ostalo manje od 30 dana te se prevodi u pričuvu s danom prekida civilne službe.

Članak 24.nj

(1) U vrijeme obavljanja civilne službe ne ubraja se svaki dan samovoljnog i neopravdanog izostanka s civilne službe, svaki dan u kojem civilni ročnik neopravdano odbija obavljati poslove u tijelu u koje je upućen na obavljanje civilne službe.

(2) Ako osoba bez opravdanog razloga ni osam dana od kada je to morala učiniti ne počne obavljati civilnu službu ili ako neopravdano izostane s civilne službe dulje od osam dana neprekidno, smatra se da je odustala od zahtjeva za civilnu službu.

(3) Tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donijet će rješenje o prestanku civilne službe i obavijestiti o tome nadležni područni odjel za poslove obrane, koji će u prvom sljedećem uputnom roku osobu iz stavka 2. ovoga članka uputiti na temeljno vojno osposobljavanje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.o

Civilni ročnik dužan je pravodobno dolaziti u tijelo u kojem obavlja civilnu službu te savjesno obavljati poslove koji su mu povjereni, kao i pridržavati se uputa u radu osobe koja je zadužena za praćenje njegova rada.

Članak 24.p

(1) Civilni ročnik koji civilnu službu obavlja u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu za vrijeme civilne službe ima pravo na neoporezivu novčanu naknadu te na radnu i zaštitnu odjeću, smještaj i prehranu u skladu s uredbom iz članka 24. stavka 8. ovoga Zakona.

(2) Civilni ročnik koji civilnu službu obavlja u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na neoporezivu novčanu naknadu u skladu s uredbom iz članka 24. stavka 9. ovoga Zakona.

(3) Civilni ročnik za vrijeme obavljanja civilne službe ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu, obvezno zdravstveno osiguranje i prava u slučaju stradanja, oboljenja ili pogoršanja bolesti za vrijeme civilne službe.

(4) Civilni ročnik ima pravo na izvanredni dopust u trajanju od pet dana u slučaju sklapanja braka, rođenja djeteta, smrti člana uže obitelji i u drugim opravdanim slučajevima do pet dana.

(5) Odluku o provedbi stavka 4. ovoga članka donosi ovlaštena osoba u tijelu za praćenje rada civilnog ročnika i o tome obavještava tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

Članak 24.r

(1) Evidenciju o obveznicima civilne službe vodi Ministarstvo obrane.

(2) Obveznicima civilne službe iskaznicu civilne službe izdaje tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(3) Iskaznica iz stavka 2. ovoga članka je javna isprava kojom obveznik civilne službe dokazuje obavljanje civilne službe i svoj status dok je u civilnoj službi.“.

Članak 13.

Članak 25. mijenja se i glasi:

„(1) Pričuvni sastav Oružanih snaga dijeli se na ugovornu i mobilizacijsku pričuvu, a mobilizacijska pričuva na nerazvrstanu i razvrstanu pričuvu.

(2) Razvrstani pričuvnik je vojni obveznik koji je odslužio vojni rok, temeljno vojno osposobljavanje ili je bio na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili u djelatnoj vojnoj službi te mu je određena vojnostručna specijalnost.

(3) Razvrstanim pričuvnicima, prema potrebama popune Oružanih snaga, određuje se i priopćava ratni raspored u Oružanim snagama te ih se prema utvrđenim planovima poziva na službu u Oružane snage radi osposobljavanja.

(4) Osposobljavanje u smislu stavka 3. ovoga članka je održavanje vježbi i drugih aktivnosti utvrđenih ovim Zakonom.

(5) Program osposobljavanja za razvrstane pričuvnike iz stavka 3. ovoga članka donosi načelnik Glavnog stožera uz prethodnu suglasnost ministra obrane.

(6) Razvrstane pričuvnike na osposobljavanje iz stavka 3. ovoga članka poziva nadležni područni odjel za poslove obrane na temelju zahtjeva Oružanih snaga.

(7) Na osposobljavanje iz stavka 3. ovoga članka ne upućuju se trudnice, majke, samohrani roditelji odnosno skrbnici s jednim djetetom ili više djece mlađe od 14 godina te osobe koje se skrbe o nemoćnim osobama.

(8) Način određivanja ratnog rasporeda i izdavanja osobne vojne opreme, način čuvanja, održavanja i vraćanja pravilnikom propisuje ministar obrane.“.

Članak 14.

Članak 25.a mijenja se i glasi:

„(1) Obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježe:

- vojni obveznik koji je odslužio temeljno vojno osposobljavanje
- vojni obveznik koji je uspješno završio dragovoljno vojno osposobljavanje
- vojni obveznik koji je odslužio vojni rok
- djelatna vojna osoba po prestanku službe.

(2) Uz osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježe:

- vojni obveznik uveden u vojnu evidenciju i stariji od 30 godina života koji nije odslužio temeljno vojno osposobljavanje ili nije završio program dragovoljnog vojnog osposobljavanja

- žena vojna obveznica s navršenih 19 godina života koja ima odgovarajuće zvanje i stupanj obrazovanja za obavljanje stručnih i tehničkih poslova u Oružanim snagama i koja je uvedena u vojnu evidenciju kao nerazvrstani pričuvnik

- vojni obveznik koji je na drugi način regulirao vojno osposobljavanje.

(3) Nadležni područni odjel za poslove obrane pričuvnike iz stavka 2. ovoga članka može pozvati na službu u Oružane snage nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu te odgovarajućeg vojnog osposobljavanja.

(4) Pozivanje pričuvnika iz stavka 3. ovoga članka na službu u Oružane snage obavlja se na temelju naredbe ministra obrane.

(5) Obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježu i ugovorni pričuvnici u skladu s pravilnikom iz članka 28. stavka 3. ovoga Zakona.“.

Članak 15.

Članak 25.b mijenja se i glasi:

„U ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti pričuvnike se poziva u Oružane snage radi mobilizacije.“.

Članak 16.

Iza članka 25.b dodaju se članci 25.c do 25.o koji glase:

„Članak 25.c

(1) Zapovjedništvo ili postrojba Oružanih snaga podnosi ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane nadležnoj za vojnu obvezu izvješće o sudjelovanju pričuvnika na osposobljavanju na propisanom obrascu.

(2) Zapovjedništvo ili postrojba Oružanih snaga dostavlja izvode iz službenih ocjena razvrstanog pričuvnika nadležnom područnom odjelu za poslove obrane koji izvod ulaže u dosje pričuvnika.

Članak 25.d

(1) Razvrstanog pričuvnika kod kojeg je došlo do promjene zdravstvenog stanja nadležni područni odjel za poslove obrane upućuje odmah, a najkasnije u roku od osam dana nadležnoj liječničkoj komisiji na ocjenu sposobnosti za vojnu službu.

(2) Nadležna liječnička komisija iz stavka 1. ovoga članka donosi odluku o ocjeni sposobnosti razvrstanog pričuvnika na temelju zdravstvene dokumentacije.

(3) Ako zdravstvena dokumentacija nije dostatna za donošenje ocjene sposobnosti za vojnu službu, nadležna liječnička komisija od razvrstanog pričuvnika iz stavka 1. ovoga članka zatražit će dodatnu dokumentaciju.

(4) Nadležna liječnička komisija upisuje ocjenu sposobnosti u vojnu iskaznicu razvrstanog pričuvnika.

(5) U skladu s utvrđenim zdravstvenim stanjem i potrebama Oružanih snaga nadležni područni odjel za poslove obrane može razvrstanom pričuvniku odrediti drugi rod odnosno struku.

Članak 25.e

(1) Razvrstanom pričuvniku može se na njegov zahtjev odgoditi osposobljavanje zbog opravdanih obiteljskih i drugih razloga.

(2) Zahtjev za odgodu osposobljavanja podnosi se nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u roku od osam dana od dana primitka poziva za osposobljavanje ili kada nastane razlog zbog kojeg se traži odgoda osposobljavanja.

(3) O zahtjevu za odgodu osposobljavanja odlučuje nadležni područni odjel za poslove obrane odlukom.

(4) Odluka iz stavka 3. ovoga članka mora biti obrazložena i sadržavati sve elemente rješenja propisane zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

(5) Protiv odluke iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(6) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

(7) Odluku iz stavka 3. ovoga članka nadležni područni odjel za poslove obrane dostavlja podnositelju zahtjeva i postrojbi ili zapovjedništvu Oružanih snaga u kojoj podnositelj zahtjeva ima ratni raspored.

Članak 25.f

(1) Osposobljavanje se odgađa razvrstanom pričuvniku:

- ako je bolestan, do idućeg pozivanja nakon ozdravljenja
- ako se iz njegova kućanstva u isto vrijeme pozivaju na osposobljavanje dva ili više članova, odnosno ako se neki od njih već nalazi na osposobljavanju ili na temeljnom vojnom osposobljavanju, dok se drugi član kućanstva ne vrati s osposobljavanja ili s temeljnog vojnog osposobljavanja
- ako u vrijeme osposobljavanja polaže ispite ili ako bi odlaskom na osposobljavanje bio spriječen završiti akademsku godinu, dok takav razlog postoji
- ako bi zbog smrti ili teške bolesti u kućanstvu odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća kućanstvo bilo dovedeno u težak položaj njegovim odlaskom na osposobljavanje, dok takvo stanje u kućanstvu traje najdulje godinu dana
- ako je neposredno prije odlaska ili u vrijeme odlaska na osposobljavanje nastupila smrt u njegovu kućanstvu ili obitelji, do idućeg pozivanja na osposobljavanje
- ako koristi roditeljni ili roditeljski dopust, dok takav razlog postoji
- ako ima određen datum za sklapanje braka u vrijeme održavanja osposobljavanja, do idućeg pozivanja na osposobljavanje.

(2) Osposobljavanje koje traje dulje od tri dana može se iznimno odgoditi zbog neodgovornih potreba službe ako to zatraži tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba kod koje je pričuvnik zaposlen dok takva potreba postoji, najdulje tri mjeseca.

(3) Osposobljavanje koje traje dulje od tri dana može se iznimno odgoditi poljoprivredniku i drugoj osobi koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost zbog neodgovornih poslova ili radova, ako u njegovu kućanstvu nema drugog člana sposobnog za privređivanje, najdulje tri mjeseca.

(4) Uz zahtjev za odgodu osposobljavanja nadležnom područnom odjelu za poslove obrane pričuvnik je dužan priložiti:

- potvrdu izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite koja sadrži zdravstvenu dijagnozu i mišljenje o sposobnosti pričuvnika za osposobljavanje, ako se odgoda traži zbog bolesti pričuvnika
- pisani dokaz visokog učilišta o tome da bi pričuvnik odlaskom na osposobljavanje u vrijeme kada je pozvan bio spriječen pristupiti polaganju ispita i ako bi dolaskom na osposobljavanje bio spriječen završiti akademsku godinu, ako se odgoda traži zato što se nalazi na školovanju
- liječnički nalaz o teškoj bolesti ili izvadak iz matice umrlih odnosno mišljenje nadležnog tijela za socijalnu skrb o posljedicama katastrofa ili velikih nesreća, ako se odgoda traži zbog smrti člana obitelji ili kućanstva, zbog teške bolesti člana kućanstva ili štete

uzrokovane katastrofom ili velikom nesrećom, odnosno drugom nesrećom zbog koje bi kućanstvo pričuvnika bilo dovedeno u težak položaj

- potvrdu ustanove zdravstvenog osiguranja o korištenju roditeljskog dopusta za muškarca
- potvrdu matičnog ili vjerskog ureda da pričuvnik ima određen datum za sklapanje braka
- ako poljoprivrednik ili druga osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost traži odgodu osposobljavanja zbog neodgovodivih poljoprivrednih radova odnosno gospodarske djelatnosti, uz zahtjev prilaže dokaz da u njegovu kućanstvu nema drugog člana sposobnog za obavljanje poljoprivrednih radova, odnosno gospodarske djelatnosti koji bi ga mogao zamijeniti dok traje osposobljavanje.

(5) Uz zahtjev pričuvnika za odgodu osposobljavanja zato što su iz njegova kućanstva u isto vrijeme pozvana na osposobljavanje dva člana ili više članova ili se jedan član već nalazi na osposobljavanju odnosno temeljnom vojnom osposobljavanju kada je na snazi obveza temeljnog vojnog osposobljavanja, ne prilaže se dokazi, već nadležni područni odjel za poslove obrane po službenoj dužnosti utvrđuje te činjenice uvidom u evidenciju o vojnim obveznicima pozvanim na osposobljavanje, odnosno temeljno vojno osposobljavanje.

(6) Ako odgodu osposobljavanja zbog neodgovodivih potreba službe traži tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba kod koje je pričuvnik zaposlen, uz zahtjev za odgodu osposobljavanja prilaže se obrazloženje o tome zašto se traži odgoda osposobljavanja.

Članak 25.g

(1) Nadležni područni odjel za poslove obrane neće pozvati na osposobljavanje pričuvnika iz mjesta u kojem se pojavila zarazna bolest, o čemu izvješćuje postrojbu odnosno zapovjedništvo Oružanih snaga koje je podnijelo zahtjev za pozivanje pričuvnika na osposobljavanje.

(2) Podatke o vrsti i širenju zarazne bolesti nadležni područni odjel za poslove obrane pribavlja od nadležne epidemiološke službe.

Članak 25.h

(1) Pričuvnik koji ima ratni raspored i odlazi u inozemstvo na boravak dulji od 90 dana obavezan je prijaviti se nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u kojem se vodi u evidenciji vojnih obveznika.

(2) Pričuvniku kojem je dostavljen poziv za izvršavanje vojne obveze nije dopušteno putovanje i odlazak na boravak u inozemstvo za vrijeme izvršenja vojne obveze.

Članak 25.i

(1) Za vrijeme službe u Oružanim snagama radnopravni status pričuvnika koji je u radnom odnosu uređuje se zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

(2) Pričuvnik pozvan na službu u Oružane snage ima pravo na novčanu naknadu i na naknadu putnih troškova za vrijeme provedeno u službi u Oružanim snagama.

(3) Visina i načine isplate naknada iz stavka 2. ovoga članka propisuje se pravilnikom iz članka 21. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 25.j

(1) Vojni obveznik koji je zbog izvršavanja vojne obveze pozvan na službu u Oružane snage ima pravo na naknadu troškova za prijevoz sredstvima javnog prijevoza te osiguran smještaj i prehranu.

(2) Vojni obveznik ima pravo na naknadu troškova javnog prijevoza u visini cijene karte najjeftinijeg javnog prijevoza i to pri dolasku u Oružane snage od mjesta prebivališta ili boravišta do mjesta u kojem se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku od mjesta u kojem je izvršavao vojnu obvezu do mjesta prebivališta ili boravišta.

(3) Vojni obveznik koji je zaposlen, a pozvan je na izvršavanje vojne obveze, ima prava i dužnosti iz radnog odnosa u skladu s odredbama zakona kojim se uređuju radni odnosi.

(4) Pričuvnik koji ostvaruje pravo na mirovinu ili novčanu naknadu zbog privremene nezaposlenosti pripada mirovina, odnosno novčana naknada i dok izvršava vojnu obvezu.

Članak 25.k

(1) Nerazvrstani pričuvnik je vojni obveznik uveden u vojnu evidenciju, stariji od 30 godina, kojemu nije određena vojnostručna specijalnost.

(2) Nerazvrstani pričuvnik može biti pozvan na službu u Oružane snage nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu i odgovarajućeg vojnog osposobljavanja.

(3) Program vojnog osposobljavanja nerazvrstanih pričuvnika iz stavka 2. ovoga članka donosi načelnik Glavnog stožera uz prethodnu suglasnost ministra obrane.

Članak 25.l

(1) Vojna iskaznica je javna isprava kojom vojni obveznik dokazuje identitet dok izvršava vojnu obvezu.

(2) Vojnom iskaznicom svoj status dokazuje:

- ročnik na temeljnom vojnom osposobljavanju
- pričuvnik tijekom služenja u pričuvnom sastavu.

(3) Vojnu iskaznicu izdaje nadležni područni odjel za poslove obrane koji vojnog obveznika vodi u evidenciji.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, ročnicima i pričuvnicima koji izgube vojnu iskaznicu ili na drugi način ostanu bez nje, vojnu iskaznicu izdaje postrojba Oružanih snaga razine samostalne bojne, njoj ravne ili više razine.

(5) Vojna iskaznica izdaje se:

- novaku kod pozivanja na temeljno vojno osposobljavanje
- kadetu i stipendistu nakon sklapanja ugovora.

(6) Serija i broj vojne iskaznice upisuje se u očevidnik i osobni karton.

(7) Vojnu iskaznicu potpisuje i ovjerava nadležna osoba Ministarstva obrane, a potpisuje je i njezin imatelj.

Članak 25.lj

(1) Vojni obveznik koji izgubi vojnu iskaznicu ili na drugi način ostane bez nje obavezan je u roku od osam dana od dana nestanka vojne iskaznice gubitak prijaviti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane koji ga vodi u evidenciji.

(2) Nadležni područni odjel za poslove obrane iz stavka 1. ovoga članka vojnom obvezniku izdaje novu vojnu iskaznicu.

(3) Podaci o ratnom rasporedu u vojnoj iskaznici klasificirani su podaci.

Članak 25.m

(1) Civilni ročnik koji obavi civilnu službu postaje civilni pričuvnik, a tijelo u kojem je civilni ročnik obavio civilnu službu će o tome dostaviti pisanu obavijest Ministarstvu obrane koje donosi odluku o prevođenju civilnog ročnika u pričuvni sastav te o tome obavještava tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(2) Obvezi obavljanja civilne službe u pričuvnom sastavu podliježu osobe koje su obavile civilnu službu kao civilni ročnici i osobe koje su na drugi način regulirale vojnu obvezu, a dobile su status civilnog pričuvnika.

(3) Pripadnici pričuvnog sastava iz stavka 1. ovoga članka obveznici su civilne zaštite i sudjeluju u raznim oblicima njihove obveze, a u slučaju katastrofa ili velikih nesreća te ratnog stanja ili stanja neposredne ugroženosti obavljaju poslove na koje ih rasporede nadležna tijela državne uprave za obranu i civilnu zaštitu.

Članak 25.n

Civilni pričuvnik koji je zaposlen, dok izbiva s posla zbog civilne službe ostvaruje prava na naknadu troškova prijevoza sredstvima javnog prijevoza, smještaj i prehranu te prava iz radnog odnosa kao i pričuvnik koji izbiva s posla zbog vojne obveze.

Članak 25.nj

(1) Civilnom pričuvniku na njegov zahtjev tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu odgađa civilnu službu:

- u slučaju bolesti, do idućeg pozivanja nakon ozdravljenja
- ako je neposredno pred odlazak ili u vrijeme odlaska u civilnu službu nastupila teška bolest ili smrt člana obitelji, odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća odnosno drugih nesreća u obitelji, do idućeg poziva na civilnu službu.

- ako bi obitelj bila dovedena u težak položaj njegovim odlaskom u civilnu službu, do idućeg poziva na civilnu službu.

(2) Civilna služba može se iznimno odgoditi zbog potreba službe, ako to zatraži tijelo ili pravna osoba u kojoj je civilni pričuvnik zaposlen dok takva potreba postoji, a najdulje do jedne godine.

(3) O zahtjevu za odgađanje obavljanja civilne službe odlučuje rješenjem tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 25.o

Novaka, civilnog ročnika i civilnog pričuvnika kod kojega je nastala promjena zdravstvenog stanja koja utječe na njegovu sposobnost za civilnu službu, može na njegov zahtjev i po službenoj dužnosti nadležni područni odjel za poslove obrane uputiti na ocjenu sposobnosti za vojnu službu.“.

Članak 17.

Naslov iznad članka 26. i članak 26. brišu se.

Članak 18.

Članak 27. mijenja se i glasi:

„(1) Ministarstvo obrane može s razvrstanim pričuvnikom koji je odslužio vojni rok, temeljno vojno osposobljavanje ili je bio na dragovoljnom vojnom osposobljavanju sklopiti ugovor na temelju kojega ima i druga prava i obveze u vezi sa služenjem u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

(2) Pričuvnik iz stavka 1. ovoga članka mora ispunjavati opće i posebne uvjete propisane za prijam u djelatnu vojnu službu, osim uvjeta dobi.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, Ministarstvo obrane može s nerazvrstanim pričuvnikom sklopiti ugovor iz stavka 1. ovoga članka.“.

Članak 19.

U članku 28. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Pozivanje ugovornih pričuvnika provodi se putem nadležnog područnog odjela za poslove obrane.“.

Članak 20.

U članku 33. stavku 2. riječi: „nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane“ zamjenjuju se riječima: „nadležnog područnog odjela za poslove obrane“.

Članak 21.

Članak 35. mijenja se i glasi:

„(1) Obveznik iz članka 18. ovoga Zakona mora se na poziv nadležnog područnog odjela za poslove obrane javiti na mjesto i u vremenu utvrđenom općim ili pojedinačnim pozivom.

(2) U pozivu iz stavka 1. ovoga članka navodi se upozorenje kojim se poziva obveznika da mu ako se ne odazove pozivu ili ne opravda svoj izostanak može biti izrečena novčana kazna propisana ovim Zakonom.

(3) Ako se osoba iz stavka 1. ovoga članka ne odazove pozivu i ne opravda svoj izostanak, nadležni područni odjel za poslove obrane pokrenut će prekršajni postupak.

(4) Kažnjavanje u prekršajnom postupku obveznika iz stavka 1. ovoga članka ne isključuje ispunjavanje obveza koje obveznik iz stavka 1. ovoga članka ima u skladu s odredbama ovoga Zakona.“.

Članak 22.

U članku 35.a stavku 2. riječi: „nadležnoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane“ zamjenjuju se riječima: „nadležnom područnom odjelu za poslove obrane“.

Članak 23.

U članku 36. stavku 1. riječi: „Nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane“ zamjenjuju se riječima: „Nadležni područni odjeli za poslove obrane“.

U stavku 2. riječi: „nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane“ zamjenjuju se riječima: „nadležni područni odjeli za poslove obrane“.

Članak 24.

U članku 37. riječi: „nadležno tijelo Ministarstva obrane“ zamjenjuju se riječima: „nadležni područni odjel za poslove obrane“.

Članak 25.

U članku 43. stavku 2. riječi: „dragovoljnom vojnom osposobljavanju“, zamjenjuju se riječima: „temeljnom vojnom osposobljavanju“.

Stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 3. mijenja i glasi:

„(3) Ratni sastav Oružanih snaga, uz osobe iz stavka 2. ovoga članka, čine i vojni obveznici mobilizirani u Oružane snage.“.

Članak 26.

Članak 116. mijenja se i glasi:

„(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 eura do 10.000,00 eura kaznit će se za prekršaj županija i Grad Zagreb ako nisu izradili plan djelovanja u ratu i stanju neposredne ugroženosti (članak 81. stavci 2. i 3.).

(2) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5.000,00 eura kaznit će se i odgovorna osoba u županiji i Gradu Zagrebu za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Novčanom kaznom od 1.000,00 eura do 6.630,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna i fizička osoba:

1. ako bez odobrenja sustavima bespilotnih zrakoplova motri, snima i pristupa s kopna, mora i iz zraka vojnim lokacijama i građevinama (članak 96. stavak 1.)

2. ako bez odobrenja nadležnog tijela provodi znanstvena ili druga istraživanja na područjima i lokacijama važnima za obranu Republike Hrvatske ili ako protivno zakonu rezultate istraživanja ustupi drugim osobama (članak 97. stavci 1. i 2.)

3. ako snima iz zraka bez odobrenja, ako zračne snimke ne dostavi na pregled prije njihove uporabe te ako umnožava, objavljuje, razmjenjuje putem interneta i iznosi snimke iz Republike Hrvatske bez odobrenja (članak 98. stavci 1., 6. i 8.).

(4) Tko ponovi prekršaj iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom propisanom za taj prekršaj uvećanom za iznos od 1.000,00 eura.“.

Članak 27.

Članak 117. mijenja se i glasi:

„(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 eura do 6.630,00 eura kaznit će se za prekršaj vlasnik odnosno korisnik vojne lokacije i građevine posebno važne za obranu ako ne postupa u skladu s uredbom Vlade koja propisuje kriterije za odabir, mjere za zaštitu te način označavanja lokacija i građevina iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona odnosno pravilnikom ministra obrane koji uređuje način osiguranja vojnih lokacija i građevina iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona (članak 96. stavci 4. i 5.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 500,00 eura do 5.000,00 eura kaznit će se i odgovorna osoba vlasnika odnosno korisnika vojne lokacije i građevine iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Tko ponovi prekršaj iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom propisanom za taj prekršaj uvećanom za iznos od 1.000,00 eura.“.

Članak 28.

Članak 118. mijenja se i glasi:

„(1) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba:

1. ako ne ukloni neusklađenosti, provedbu mjera i radnji u skladu s planovima i drugim dokumentima, ako ne obustavi mjere i radnje koje nisu usklađene sa zakonom, planovima ili propisanim mjerama za obranu, ako ne podnese izvješće Inspektoratu, ako ne obustavi postupke i radnje kojima se dovode u opasnost životi i imovina (članak 88. stavci 3., 4., 5. i 6.)

2. ako stvara, obrađuje i prenosi klasificirane podatke informacijskim i komunikacijskim sustavima suprotno propisanim mjerama zaštite klasificiranih podataka (članak 94.)

3. ako ne postupi s klasificiranim podacima obrane na propisan način (članak 95.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 eura do 6.630,00 eura.“.

Članak 29.

Članak 119. mijenja se i glasi:

„(1) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj fizička osoba:

1. ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom odnosno općem pozivu za sudjelovanje u vojnoj obvezi, radnoj obvezi, radnoj pomoći odnosno za ustupanje materijalnog sredstva (članak 35. stavak 1.)

2. ako neovlašteno motri, snima i pristupa s kopna, mora i iz zraka vojnim lokacijama i građevinama posebno važnima za obranu i ostalim vojnim lokacijama i građevinama, osim vojnih lokacija i građevina koje se koriste zajedno s pravnim osobama u Republici Hrvatskoj (članak 96. stavak 1.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 eura do 6.630,00 eura.“.

Članak 30.

Iza članka 119. dodaju se članci 119.a i 119.b koji glase:

„Članak 119.a

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 eura do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj novak ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom odnosno općem pozivu za temeljno vojno osposobljavanje (članak 21.n stavci 1., 3., 4. i 5.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 eura do 6.630,00 eura.

(3) Za novaka iz stavka 1. ovoga članka koji se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu na temeljno vojno osposobljavanje ovlašteni tužitelj za pokretanje prekršajnog postupka je Ministarstvo obrane, nadležni područni odjel za poslove obrane.

Članak 119.b

(1) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj civilni obveznik ako bez opravdanog razloga ne dođe u tijelo u vrijeme naznačeno u rješenju za obavljanje civilne službe, odnosno ako bez opravdanog razloga napusti civilnu službu (članak 24. stavci 2. i 4.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 eura do 6.630,00 eura.

(3) Za civilnog obveznika iz stavka 1. ovoga članka koji bez opravdanog razloga ne dođe u tijelo u vrijeme naznačeno u rješenju za obavljanje civilne službe, odnosno ako bez opravdanog razloga napusti civilnu službu, ovlašteni tužitelj za pokretanje prekršajnog postupka je tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu koje je prethodno odobrilo civilnu službu.“.

Članak 31.

Članak 122. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 32.

(1) Pravilnike donesene na temelju ovlasti iz članka 21. stavka 4., članka 25. stavka 8. i članka 28. stavka 3. Zakona o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16. i 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19. i 155/23.) ministar obrane uskladit će s odredbama ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Vlada će uredbe iz članka 11. ovoga Zakona donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Ministar obrane će uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo pravilnik iz članka 8. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Ministar obrane će pravilnik iz članka 8. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Ministar nadležan za civilnu zaštitu će pravilnik iz članka 11. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 33.

Ročnici zatečeni na dragovoljnom vojnom osposobljavanju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona završit će program dragovoljnog vojnog osposobljavanja u skladu sa Zakonom o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19.. i 155/23).

Članak 34.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Odluka o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka („Narodne novine“, broj 105/07.).

Članak 35.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o civilnoj službi („Narodne novine“, broj 25/03.).

Članak 36.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Člankom 47. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske propisano je da je vojna obveza i obrana Republike Hrvatske dužnost svih za to sposobnih državljana.

Služenje vojnog roka, kao jedan od elemenata vojne obveze, provodilo se do 1. siječnja 2008., a vojna obveza sastojala se od novačke obveze, obveze služenja vojnog roka odnosno civilne službe i obveze služenja u pričuvnom sastavu.

Novačka obaveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj novak navrší 18 godina života tijekom koje se vrši uvođenje u vojnu evidenciju, zdravstveni pregledi i psihologijsko ispitivanje, stupanje na služenje vojnog roka i obveza odazivanja na pojedinačne ili opće pozive.

Broj registriranih novaka kretao se godišnje od 12 900 (1992. godine) do 29 971 (2002. godine), a broj upućenih na redovno služenje vojnog roka od 25 134 (1999. godine) do 2069 (2007. godine). Broj muških osoba upisanih u vojnu evidenciju u 2024. godini je 18 875. Od 2008. godine kada je ukinuto obvezno služenje vojnog roka 17 generacija vojnih obveznika muškaraca nije prošlo nikakav oblik vojnog osposobljavanja, što je oko 300 000 vojnih obveznika.

Prelaskom na dragovoljno služenje vojnog roka odnosno na dragovoljno vojno osposobljavanje, brzo se smanjuju i kapaciteti za provedbu obuke. Već 2007. godine prestaju s radom središta – vojne lokacije u Puli i Koprivnici, a središta – vojne lokacije u Sinju i Šibeniku prestale su s radom 2008. godine. Središte za obuku pješništva u Požegi je prelaskom na dragovoljno vojno osposobljavanje preimenovano u Središte za temeljnu vojnu obuku, a potom u Središte za obuku pješništva i oklopništva, čija je bojna za temeljnu vojnu obuku i danas smještena u toj vojnoj lokaciji.

Svjedočimo porastu raznih vrsta ugroza, kao što su hibridna djelovanja, kibernetički napadi i druge ugroze. Potrebno je imati na umu prirodne i druge nesreće i katastrofe te klimatske promjene zbog kojih je u određenim situacijama potrebno brzo, učinkovito i organizirano djelovanje šire društvene zajednice u pomoći ugroženim dijelovima teritorija i stanovništva. Iako je krizne događaje teško prognozirati, Oružane snage Republike Hrvatske, bez obzira na procjene i prognoze, moraju uvijek biti spremne za izvršavanje misija i zadaća.

Vlastite sposobnosti za obranu nacionalna su odgovornost, pri čemu je vojna osposobljenost djelatnog i pričuvnog sastava jedan od najvažnijih aspekata spremnosti. Spremnost i osposobljenost djelatnog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske nije upitna. Vrijeme potrebno za dostizanje spremnosti pričuvnika koji nisu služili vojni rok pa nemaju temeljnu vojnu obuku može biti predugo u okolnostima mogućih kriza i sukoba. Stoga je iznimno važno da što više vojnih obveznika stekne osnovne vojne vještine i znanja potrebna za suočavanje s potencijalnim prijetnjama.

Dragovoljno vojno osposobljavanje primarno se provodi radi pripreme kandidata za ulazak u djelatnu vojnu službu te je koncept obuke tako i osmišljen. Nakon temeljne vojne obuke, kandidati se upućuju u središta/postrojbe za obuku po specijalnostima.

Trenutačno se temeljna vojna obuka provodi kroz dragovoljno vojno osposobljavanje u Središtu za obuku pješništva i oklopništva Požega, koje u svojem sastavu ima bojnu za temeljnu vojnu obuku, čija je primarna zadaća obuka ročnika kroz dragovoljno vojno osposobljavanje. Međutim, trenutni model dragovoljnog vojnog osposobljavanja ne osigurava dovoljan broj polaznika koji završavaju obuku i odlučuju se za daljnji angažman u vojnu službu.

II. PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM

Predloženim Zakonom uređuje se vojna obveza te dužnosti i prava državljana u obrani.

Vojna obveza sastoji se od novačke obveze, temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske. Muškarac vojni obveznik podliježe novačkoj obvezi i obvezi temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i obvezi služenja u pričuvnom sastavu u skladu s odredbama ovoga Zakona. Žena vojna obveznica ne podliježe novačkoj obvezi, ali može dragovoljno pohađati temeljno vojno osposobljavanje i služiti u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u skladu s odlukom ministra obrane i planom upućivanja novaka u Oružane snage Republike Hrvatske koji donosi ministar obrane. Temeljno vojno osposobljavanje traje dva mjeseca. Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u kalendarskoj godini u kojoj navršava 19 godina života u skladu s brojem novaka koji odlukom određuje ministar obrane na temelju propisanih kriterija.

Ovim Zakonom predlaže se da žene mogu pohađati dragovoljno temeljno vojno osposobljavanje.

Namjera je uspostaviti i razviti temeljno vojno osposobljavanje radi tranzicije vojnih obveznika novaka u vojne obveznike ročnike, koji nakon uspješno završene obuke postaju razvrstani pričuvnici. Time stječu i jedan od uvjeta za sklapanje ugovora o vojničkoj službi te potencijalno pristupaju djelatnoj vojnoj službi. Tako bi se povećao broj sposobnih vojnih obveznika za ispunjavanje sve tri misije Oružanih snaga Republike Hrvatske, prvenstveno misije zaštite suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske i obrane njezine teritorijalne cjelovitosti.

Uvažavajući odredbu članka 47. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske, osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske, dopušten je prigovor savjesti te ovaj Zakon uređuje obvezu za te osobe i propisuje elemente vezano uz civilnu službu.

Osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske dopušten je prigovor savjesti i obveznici su civilne službe. Osobe civilnu službu obavljaju tri mjeseca u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu. Iznimno, obveznici civilne službe mogu obavljati civilnu službu u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave obavljajući poslove iz njihova samoupravnog djelokruga koji su u funkciji protupožarne i civilne zaštite, zaštite i unaprjeđenja prirodnog okoliša, komunalnog gospodarstva i održavanja javnih cesta i civilna služba traje četiri mjeseca. Osam sati provedenih u obavljanju te civilne službe računa

se kao jedan dan u civilnoj službi te će civilni obveznik u pravilu obavljati civilnu službu u mjestu u kojem boravi, a ako to nije moguće u mjestu koje je što bliže njegovu prebivalištu ili boravištu.

Upućivanje osoba u civilnu službu određuje se u skladu s kriterijima iz Zakona te na temelju programa srednjeg obrazovanja koji su završili ili pohađaju i stečenih vještina i kompetencija u području zaštite i spašavanja, protupožarne zaštite i pružanja prve pomoći. Način obavljanja civilne službe u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu i druga pitanja od značaja za obavljanje civilne službe uredbom propisuje Vlada Republike Hrvatske. Poslove civilne službu u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje obavljaju obveznici civilne službe, način obavljanja poslova te druga pitanja od značaja za obavljanje civilne službe i način financiranja uredbom propisuje Vlada Republike Hrvatske. Pravila obavljanja civilne službe u civilnoj zaštiti te program osposobljavanja civilnih ročnika za stjecanje ključnih vještina i razine spremnosti obveznika civilne službe pravilnikom propisuje ministar nadležan za civilnu zaštitu.

Predloženim Zakonom uređuje se i služenje u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1. propisuje se brisanje odredbe koja se odnosi na nepozivanje novaka na obvezu služenja vojnog roka.

Uz članak 2. propisuje se da Odbor za obranu Hrvatskog sabora daje mišljenje Ministarstvu obrane o nabavi za potrebe obrane za vrijednosti veće od 15.000.000,00 eura prije pokretanja postupka javne nabave. O provedenim postupcima javne nabave za potrebe obrane za vrijednosti od 5.000.000,00 eura do 15.000.000,00 eura Ministarstvo obrane podnosi izvješće Odboru za obranu Hrvatskog sabora do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu proračunsku godinu.

Uz članak 3. propisuje se brisanje odredbe koja se odnosi na nepozivanje novaka na obvezu služenja vojnog roka.

Uz članak 4. propisuje se da državljani Republike Hrvatske dužnost i prava u obrani ostvaruju kroz vojnu obvezu, služenje u ugovornoj pričuvi, radnu obvezu, radnu pomoć, materijalnu obvezu te ostala prava i obveze.

Uz članak 5. propisuje se da je vojna obveza dužnost svih za to sposobnih državljana Republike Hrvatske te da ona obuhvaća osposobljavanje, pripremanje i sudjelovanje u obrani na organiziran način. Vojna obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljanin Republike Hrvatske navršava 18 godina života.

Uz članak 6. propisuje se da vojna obveza državljaninu Republike Hrvatske prestaje na kraju kalendarske godine u kojoj navršava 55 godina života (muškarac) odnosno 50 godina života (žena), ako je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu i na temelju otpusta iz hrvatskog državljanstva. Iznimno, vojna obveza prestaje višim časnicima i generalima/admiralima posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj navršavaju 65 godina života.

Uz članak 7. propisuje se da se vojna obveza sastoji od novačke obveze, temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske. Muškarac vojni obveznik podliježe novačkoj obvezi i obvezi temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i obvezi služenja u pričuvnom sastavu. Žena vojna obveznica ne podliježe novačkoj obvezi i obvezi temeljnog vojnog osposobljavanja, ali može dragovoljno pohađati temeljno vojno osposobljavanje i služiti u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske. Način vođenja evidencije, obrazac vojne iskaznice i način izdavanja, pozivanja, prava i obveze i način izvršavanja vojne obveze pravilnikom propisuje ministar obrane.

Uz članak 8. propisuje se da vojni obveznik u pravilu vojnu obvezu izvršava u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Stupanjem u Oružane snage Republike Hrvatske vojni obveznik postaje vojnom osobom, a status vojne osobe gubi otpustom iz Oružanih snaga Republike Hrvatske. Državljanin Republike Hrvatske uvodi se u vojnu evidenciju u kalendarskoj godini kada navrší 18 godina života. Državljanin koji nije uveden u vojnu evidenciju u kalendarskoj godini u kojoj je navršio 18 godina života uvodi se u vojnu evidenciju do prestanka vojne obveze. Žena vojna obveznica uvodi se u vojnu evidenciju kod dragovoljne prijave na temeljno vojno osposobljavanje. Novak koji boravi u inozemstvu od rođenja ili je s roditeljima otišao boraviti u inozemstvo prije nastanka novačke obveze dužan je u kalendarskoj godini u kojoj navršava 18 godina života radi uvođenja u vojnu evidenciju prijaviti se diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske. Novak koji boravi u inozemstvu i nije uveden u vojnu evidenciju u Republici Hrvatskoj dužan je prijaviti se nadležnoj diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu najkasnije do navršanih 29 godina života. Pozivanje vojnih obveznika na izvršavanje vojne obveze provode nadležni područni odjeli za poslove obrane. Vojni obveznik koji je zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga spriječen doći na mjesto i u vrijeme određeno u pojedinačnom pozivu obavezan je u roku od tri dana nakon primitka poziva o tome obavijestiti područni odjel za poslove obrane koji mu je uputio poziv. Novačka obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljani Republike Hrvatske navršava 18 godina života i traje do stupanja na temeljno vojno osposobljavanje ili civilnu službu odnosno isteka 30 godina života ili do prestanka vojne obveze. Za vrijeme novačke obveze novak podliježe uvođenju u vojnu evidenciju, zdravstvenom pregledu i psihologijskom ispitivanju, stupanju na temeljno vojno osposobljavanje odnosno civilnu službu te odazivu na poziv. Zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje vojnih obveznika provodi se u Ministarstvu obrane ili u zdravstvenim ustanovama i privatnim praksama medicine rada i sporta koje odlukom odredi ministar nadležan za zdravstvo i tu odluku dostavlja Ministarstvu obrane. Ocjena sposobnosti novaka za vojnu službu može biti sposoban za vojnu službu i nesposoban za vojnu službu. Mjerila i postupke za ocjenu zdravstvene sposobnosti novaka i ročnika pravilnikom propisuje ministar obrane uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo. Metodologijske upute za provedbu zdravstvenih pregleda i psihologijskih ispitivanja s popisom bolesti i srodnih zdravstvenih problema donosi ministar nadležan za zdravstvo uz suglasnost ministra obrane i objavljuju se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za zdravstvo i Ministarstva obrane. Ovom odredbom propisuje se tko se ne upućuje na temeljno vojno osposobljavanje, tko se oslobađa temeljnog vojnog osposobljavanja te odgoda upućivanja na temeljno vojno osposobljavanje. Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u skladu s odlukom ministra obrane i planom upućivanja novaka u Oružane snage Republike Hrvatske koji donosi ministar obrane. Temeljno vojno osposobljavanje traje dva mjeseca. Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u kalendarskoj godini u kojoj navršava 19 godina života prema broju novaka koji određuje Ministarstvo obrane na temelju pravilnikom propisanih kriterija. Iznimno, na temeljno vojno osposobljavanje upućuju se i novaci stariji od 19 godina života, a najkasnije do navršene 30 godine života, u skladu s kriterijima i brojem novaka. Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i novaci koji se dragovoljno prijave

na temeljno vojno osposobljavanje u skladu s brojem novaka i kriterijima. Ovom odredbom propisuje se kada se temeljno vojno osposobljavanje prekida. Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti žene državljani Republike Hrvatske koje se prijave dragovoljno u nadležni područni odjel za poslove obrane najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršavaju 30 godina života. Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i državljani Republike Hrvatske stariji od 30 godina, ako su kandidati za ugovorne pričuvnike, za vojne specijaliste ili za kasni prijam u djelatnu vojnu službu te se propisuje obveza donošenja pravilnika koji se odnosi na temeljno vojno osposobljavanje. U skladu s člankom 12. stavkom 4. Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“, broj 36/24) daje se obrazloženje za dio kojim je propisana nadležnost Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. S obzirom na to da se radi o vojnoj obvezi kao ustavnoj kategoriji koja je dužnost svih za to sposobnih državljana te s obzirom na rokove koji se odnose za radnje za temeljno vojno osposobljavanje, a kako bi se osigurala sudska zaštita u tom dijelu koji se odnosi na temeljno vojno osposobljavanje predlaže se nadležnost navedenog suda. Propisuje se da se odredbe ovoga Zakona koje uređuju temeljno vojno osposobljavanje i obvezu civilne službe ne smatraju diskriminacijom u smislu zakona kojim se uređuje suzbijanje diskriminacije. Tijela državne uprave i druga državna tijela te upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna su pri zapošljavanju na neodređeno vrijeme na temelju javnog natječaja i oglasa dati prednost nezaposlenoj osobi koja je završila temeljno vojno osposobljavanje ili dragovoljno vojno osposobljavanje i razvrstanom pričuvniku koji se poziva na službu u Oružane snage radi osposobljavanja i vježbi, pod jednakim uvjetima. Prednost pri zapošljavanju može se ostvariti samo jednokratno, a ne mogu ga ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom. Provedbu prednosti pri zapošljavanju nadzire upravna inspekcija. Osoba koja smatra da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju može u roku od 30 dana od dana izjavljivanja žalbe na rješenje o prijmu u službu izabranog kandidata podnijeti predstavku upravnoj inspekciji radi provedbe inspekcijskog nadzora. Upravna inspekcija obvezna je u roku od osam dana od dana primitka predstavke obavijestiti donositelja rješenja o prijmu u službu o pokretanju postupka inspekcijskog nadzora radi ostvarenja prava prednosti pri zapošljavanju. Upravna inspekcija po provedbi inspekcijskog nadzora ovlaštena je u slučaju postojanja povrede prava prednosti pri zapošljavanju donijeti rješenje kojim će ukinuti rješenje o prijmu u službu. Protiv toga rješenja može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Ako upravna inspekcija utvrdi da u postupku prijma nije izvršena povreda prava, izvijestit će podnositelja predstavke i čelnika tijela o rezultatima provedenog inspekcijskog nadzora. Člankom 9. stavkom 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, br. 85/08. i 112/12.) propisano je da je diskriminacija u svim pojavnim oblicima zabranjena, dok je stavkom 2. toga članka Zakona propisano da se ne smatra diskriminacijom stavljanje u nepovoljniji položaj u slučajevima kada je takvo postupanje određeno zakonom radi očuvanja javne sigurnosti, pod uvjetom da takvo postupanje ne dovodi do izravne ili neizravne diskriminacije na osnovi rasne ili etničke pripadnosti, boje kože, vjere, spola, nacionalnog i socijalnog podrijetla, spolne orijentacije i invaliditeta. Člankom 7. stavkom 1. Zakona o ravnopravnosti spolova („Narodne novine“, br. 82/08. i 69/17.) propisano je da je izravna diskriminacija svako postupanje uvjetovano spolom kojim se osoba stavlja ili je bila stavljena ili bi mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe u usporedivoj situaciji. Neizravna diskriminacija postoji kada neutralna pravna norma, kriteriji ili praksa stavljaju osobe jednoga spola u nepovoljniji položaj u odnosu na osobe suprotnog spola, osim ako je ta pravna norma, kriterij ili praksa objektivno opravdana legitimnim ciljem, a sredstva usmjerena postizanju toga cilja su primjerena i nužna. S obzirom na to da postoji objektivno opravdani legitimni cilj jer koji prođu temeljno vojno osposobljavanje (muškarci i žene) postaju dio pričuvnog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske i ako se ukaže potreba sudjelovat će u obrani Republike Hrvatske. U skladu sa Zakonom o obrani obrana je državna funkcija kojom se osigurava suverenitet, neovisnost i

teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske te područje djelovanja koje obuhvaća pripremu, uporabu i korištenje snaga i sredstava u ratnom stanju, stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske i miru. U slučaju ugroze obrana zemlje je ključna i cilj beneficija je da se osobe potaknu na temeljno vojno osposobljavanje odnosno da ne iskažu prigovor savjesti. Nije nužno svako dovođenje u nejednak položaj diskriminacija. Ovakva odredba propisana je i drugim posebnim zakonima i bitno je istaknuti da takve osobe ostvaruju pravo, pod jednakim uvjetima.

Uz članak 9. propisuje se brisanje odredbe koja se odnosi na novačenje.

Uz članak 10. propisuje se da Hrvatski sabor može donijeti odluku o nepozivanju novaka na temeljno vojno osposobljavanje.

Uz članak 11. propisuje se da je osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske dopušten prigovor savjesti i obveznici su civilne službe. Osobe civilnu službu obavljaju tri mjeseca u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu. Iznimno, obveznici civilne službe mogu obavljati civilnu službu u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave obavljajući poslove iz njihova samoupravnog djelokruga koji su u funkciji protupožarne i civilne zaštite, zaštite i unaprjeđenja prirodnog okoliša, komunalnog gospodarstva i održavanja javnih cesta i civilna služba traje četiri mjeseca. Osam sati provedenih u obavljanju te civilne službe računa se kao jedan dan u civilnoj službi te će civilni obveznik u pravilu obavljati civilnu službu u mjestu u kojem boravi, a ako to nije moguće u mjestu koje je što bliže njegovu prebivalištu ili boravištu. Upućivanje osoba u civilnu službu određuje se u skladu s kriterijima iz Zakona te na temelju programa srednjeg obrazovanja koji su završili ili pohađaju i stečenih vještina i kompetencija u području zaštite i spašavanja, protupožarne zaštite i pružanja prve pomoći. Način obavljanja civilne službe u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu i druga pitanja od značaja za obavljanje civilne službe uredbom propisuje Vlada Republike Hrvatske. Poslove civilne službu u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje obavljaju obveznici civilne službe, način obavljanja poslova te druga pitanja od značaja za obavljanje civilne službe i način financiranja uredbom propisuje Vlada Republike Hrvatske. Pravila obavljanja civilne službe u civilnoj zaštiti te program osposobljavanja civilnih ročnika za stjecanje ključnih vještina i razine spremnosti obveznika civilne službe pravilnikom propisuje ministar nadležan za civilnu zaštitu.

Uz članak 12. propisuju se da je nadležni područni odjel za poslove obrane dužan novaka pri uvođenju u vojnu evidenciju upoznati s pravom da na temelju prigovora savjesti može podnijeti zahtjev za civilnu službu. Zahtjev za civilnu službu nadležnom područnom odjelu za poslove obrane može podnijeti novak nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu, ročnik i pričuvnik. Uz zahtjev novak i ročnik obvezni su priložiti svjedodžbu o završenom srednjoškolskom obrazovanju, odnosno potvrdu srednje škole koju pohađa, ako još nije završio srednjoškolsko obrazovanje te, ako posjeduje vještine i kompetencije dokaze kojima to dokazuje. Zahtjev nadležni područni odjel za poslove obrane, uz ocjenu sposobnosti i dokumentaciju dostavlja tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu. S obzirom da vojni obveznici poslove vezane uz temeljno vojno osposobljavanje obavljaju putem nadležnih područnih odjela za poslove obrane, svrsishodno je da se i zahtjev za civilnu službu podnosi putem nadležnih područnih odjela za poslove obrane, a kako bi područni odjeli za poslove obrane imali saznanja o podnesenim zahtjevima za civilnu službu i kako bi se to evidentiralo u vojnoj evidenciji. Osobe su dužne u zahtjevu za civilnu službu učiniti uvjerljivim vjerske ili moralne razloge zbog kojih traži civilnu službu. Prioritet pri upućivanju na obavljanje civilne službe u tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu može se dati osobama koje su u skladu

s kriterijima iz članka 21.n stavka 2. Zakona ocijenjene boljim ocjenama i osobama koje su na temelju programa srednjeg obrazovanja koje su završile odnosno koje pohađaju, stekle znanja od interesa za sustav civilne zaštite ili posjeduju vještine i kompetencije iz članka 24. stavka 7. Zakona o obrani. O zahtjevu tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje na prijedlog povjerenstva za civilnu službu u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Povjerenstvo imenuje ministar nadležan za civilnu zaštitu iz reda državnih službenika tijela državne uprave nadležnog za civilnu zaštitu. Pri odlučivanju o zahtjevu tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu zatražit će mišljenje nadležnog područnog odjela za poslove obrane, koje ga je dužno dostaviti u roku od deset dana. Protiv rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske. Rješenje se dostavlja tijelu u kojem će osoba obavljati civilnu službu, nadležnom područnom odjelu za poslove obrane i novaku. Ovom odredbom se propisuje tko se oslobađa dužnosti obavljanja civilne službe i tko se ne upućuje na obavljanje civilne službe te kada se obavljanje civilne službe može odgoditi. Ovom odredbom propisuje se i kada se obavljanje civilne službe prekida civilnom ročniku. Civilni ročnik koji civilnu službu obavlja u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu za vrijeme civilne službe ima pravo na neoporezivu novčanu naknadu te na radnu i zaštitnu odjeću, smještaj i prehranu. Civilni ročnik koji civilnu službu obavlja u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na neoporezivu novčanu naknadu. Civilni ročnik za vrijeme obavljanja civilne službe ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu, obvezno zdravstveno osiguranje i prava u slučaju stradanja, oboljenja ili pogoršanja bolesti za vrijeme civilne službe. Civilni ročnik ima pravo na izvanredni dopust u trajanju od pet dana u slučaju sklapanja braka, rođenja djeteta, smrti člana uže obitelji i u drugim osobito opravdanim slučajevima do pet dana. Ministarstvo obrane vodi evidenciju o obveznicima civilne službe. Obveznicima civilne službe iskaznicu civilne službe izdaje tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu. Iskaznica je javna isprava kojom obveznik civilne službe dokazuje obavljanje civilne službe i svoj status dok je u civilnoj službi. U skladu s člankom 12. stavkom 4. Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“, broj 36/24.) daje se obrazloženje za nadležnost Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. S obzirom na to da se radi o vojnoj obvezi kao ustavnoj kategoriji koja je to dužnost svih za to sposobnih državljana te s obzirom na rokove koji se odnose na radnje za upućivanje na civilnu službu i njezino trajanje, a kako bi se vojnim obveznicima osigurala sudska zaštita predlaže se nadležnost navedenog suda.

Uz članak 13. propisuje se da se pričuvni sastav Oružanih snaga Republike Hrvatske dijeli na ugovornu i mobilizacijsku pričuvu, a mobilizacijska pričuva na nerazvrstanu i razvrstanu pričuvu. Razvrstani pričuvnik je vojni obveznik koji je odslužio vojni rok, temeljno vojno osposobljavanje ili je bio na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili u djelatnoj vojnoj službi te mu je određena vojnostručna specijalnost. Razvrstanim pričuvnicima određuje se i priopćava ratni raspored u Oružanim snagama Republike Hrvatske te ih se prema utvrđenim planovima poziva na službu radi osposobljavanja. Osposobljavanje je održavanje vježbi i drugih aktivnosti utvrđenih ovim Zakonom. Razvrstane pričuvnike na osposobljavanje poziva nadležni područni odjel za poslove obrane na temelju zahtjeva Oružanih snaga Republike Hrvatske. Na službu se ne upućuju trudnice, majke, samohrani roditelji odnosno skrbnici s jednim djetetom ili više djece mlađe od 14 godina te osobe koje skrbe o nemoćnim osobama.

Uz članak 14. propisuje se da obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježe vojni obveznik koji je odslužio temeljno vojno osposobljavanje, vojni obveznik koji je uspješno završio dragovoljno vojno osposobljavanje, vojni obveznik koji je odslužio vojni rok i djelatna vojna osoba po prestanku službe. Uz navedene osobe obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježe: vojni obveznik uveden u vojnu evidenciju i stariji od 30 godina života koji nije odslužio temeljno vojno osposobljavanje ili nije završio program dragovoljnog vojnog osposobljavanja, žena vojna obveznica s navršenih 19 godina života koja ima odgovarajuće

zvanje i stupanj obrazovanja za obavljanje stručnih i tehničkih poslova u Oružanim snagama i koja je uvedena u vojnu evidenciju kao nerazvrstani pričuvnik i vojni obveznik koji je na drugi način regulirao vojno osposobljavanje. Nadležni područni odjel za poslove obrane pričuvnike može pozvati na službu u Oružane snage Republike Hrvatske nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu te odgovarajućeg vojnog osposobljavanja. Pozivanje pričuvnika na službu u Oružane snage Republike Hrvatske obavlja se na temelju naredbe ministra obrane. Obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježu i ugovorni pričuvnici u skladu s posebnim propisom.

Uz članak 15. propisuje se da se u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske pričuvnike poziva u Oružane snage Republike Hrvatske radi mobilizacije.

Uz članak 16. propisuje se da razvrstanog pričuvnika kod kojeg je došlo do promjene zdravstvenog stanja područni odjel za poslove obrane upućuje odmah, a najkasnije u roku od osam dana nadležnoj liječničkoj komisiji na ocjenu sposobnosti za vojnu službu. Nadležna liječnička komisija donosi odluku o ocjeni sposobnosti za vojnu službu razvrstanog pričuvnika. U skladu s utvrđenim zdravstvenim stanjem i potrebama Oružanih snaga Republike Hrvatske može se razvrstanom pričuvniku odrediti drugi rod odnosno struka. Razvrstanom pričuvniku može se na osobni zahtjev odgoditi osposobljavanje zbog opravdanih obiteljskih i drugih razloga. Propisuje se i kada se osposobljavanje odgađa razvrstanom pričuvniku. Pričuvnik koji ima ratni raspored i odlazi u inozemstvo na boravak dulji od 90 dana obavezan je prijaviti se područnom odjelu za poslove obrane u kojem se vodi u evidenciji vojnih obveznika. Pričuvniku kojem je dostavljen poziv za izvršavanje vojne obveze nije dopušteno putovanje i odlazak na boravak u inozemstvo za vrijeme izvršenja vojne obveze. Pričuvnici pozvani na službu u Oružane snage Republike Hrvatske imaju pravo na novčanu naknadu i na naknadu putnih troškova za vrijeme provedeno u službi. Vojni obveznik koji je zbog izvršavanja vojne obveze pozvan na službu u Oružane snage Republike Hrvatske ima pravo na naknadu troškova za prijevoz sredstvima javnog prijevoza te osiguran smještaj i prehranu. Vojni obveznik koji je zaposlen, a pozvan je zbog izvršenja vojne obveze ima prava i dužnosti iz radnog odnosa u skladu s odredbama Zakona o radu. Pričuvnik koji ostvaruje pravo na mirovinu ili novčanu naknadu zbog privremene nezaposlenosti pripada mirovina, odnosno novčana naknada i dok izvršava vojnu obvezu. Nerazvrstani pričuvnik je vojni obveznik uveden u vojnu evidenciju, stariji od 30 godina, kojemu nije određena vojnostručna specijalnost. Nerazvrstani pričuvnici mogu biti pozvani na službu u Oružane snage Republike Hrvatske nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu te odgovarajućeg vojnog osposobljavanja. Civilni ročnik koji obavi civilnu službu postaje civilni pričuvnik i tijelo u kojem je civilni ročnik obavio civilnu službu dostavit će o tome pisanu obavijest Ministarstvu obrane koji donosi odluku o prevođenju civilnog ročnika u pričuvni sastav i o tome obavještava tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu. Obvezi obavljanja civilne službe u pričuvnom sastavu podliježu osobe koje su obavile civilnu službu kao civilni ročnici, osobe koje su u skladu sa Zakonom o obrani na drugi način regulirale civilnu službu, osobe koje su na drugi način regulirale vojnu obvezu, a dobile su status civilnog pričuvnika. Pripadnici pričuvnog sastava obveznici su civilne zaštite i sudjeluju u raznim oblicima obveze, a u slučaju katastrofa ili velikih nesreća te ratnog stanja ili stanja neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske obavljaju poslove na koje ih rasporede nadležna tijela za obranu i civilnu zaštitu. Propisuje se kada civilnom ročniku i civilnom pričuvniku prestaje civilna obveza. Propisuje se kada se civilnom pričuvniku na njegov zahtjev odgađa civilna služba. U skladu s člankom 12. stavkom 4. Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“, broj 36/24.) daje se obrazloženje za nadležnost Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. S obzirom na to da se radi o vojnoj obvezi kao ustavnoj kategoriji koja je dužnost svih za to sposobnih državljana te s obzirom na rokove koji se odnose

na radnje za vojnu obvezu, a kako bi se osigurala sudska zaštita, predlaže se nadležnost navedenog suda.

Uz članak 17. propisuje se brisanje odredbe koja se odnosi na dragovoljno vojno osposobljavanje.

Uz članak 18. propisuje se da Ministarstvo obrane može s razvrstanim pričuvnikom koji je odslužio vojni rok, temeljno vojno osposobljavanje ili je bio na dragovoljnom vojnom osposobljavanju sklopiti ugovor na temelju kojega ima i druga prava i obveze u vezi sa služenjem u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske. Pričuvnik mora ispunjavati opće i posebne uvjete propisane za prijam u djelatnu vojnu službu, osim uvjeta dobi.

Uz članak 19. propisuje se da se pozivanje ugovornih pričuvnika obavlja putem nadležnog područnog odjela za poslove obrane.

Uz članak 20. propisuje se nomotehničko usklađenje odredbe ovoga Zakona.

Uz članak 21. propisuje se da se obveznik mora na poziv nadležnog područnog odjela za poslove obrane javiti na mjesto i u vremenu utvrđenom općim ili pojedinačnim pozivom. U pozivu se navodi upozorenje kojim se poziva obveznika da ako se ne odazove pozivu ili ne opravda svoj izostanak može mu biti izrečena novčana kazna propisana ovim Zakonom. Ako se osoba ne odazove pozivu i ne opravda svoj izostanak, nadležni područni odjel za poslove obrane pokrenut će prekršajni postupak. Kažnjavanje u prekršajnom postupku obveznika ne isključuje ispunjavanje obveza koje obveznik ima u skladu s odredbama ovog Zakona.

Uz članke 22. do 25. propisuje se nomotehničko usklađenje odredbi ovoga Zakona.

Uz članak 26. propisuju se novčane kazne za prekršaje koje počinu pravne osobe te odgovorne osobe u pravnim osobama i fizičke osobe.

Uz članak 27. propisuju se novčane kazne za prekršaje koje počinu pravne osobe te odgovorne osobe u pravnim osobama i fizičke osobe.

Uz članke 28. propisuju se novčane kazne za prekršaje odgovorne osobe.

Uz članke 29. propisuju se novčane kazne za prekršaje koje počinu fizičke osobe.

Uz članke 30. propisuju se novčane kazne za prekršaje koje počinu novak. Na opisani se način uzima u obzir činjenica da što veći broj vojnih obveznika stekne osnovne vojne vještine i znanja te se na normativnoj razini nastoji osigurati učinkoviti, odvraćajući i proporcionalni karakter prekršajnih kazni. Stoga ovako predložene kazne za osobe koje se ne odazovu pozivu za izvršenje obveze predstavljaju razmjernu i ustavno utemeljenu mjeru kojoj je cilj očuvati učinkovitost obrambenog sustava, štititi pravni poredak temeljen na Ustavu Republike Hrvatske te odgovoriti na sigurnosne izazove suvremenog doba. Uz to, propisuju se i novčane kazne za prekršaj koje počinu civilni obveznik.

Uz članak 31. propisuje se brisanje odredbe kojom je propisano da za vrijeme dok se, u skladu s odredbama Zakona o obrani, novaci ne pozivaju na služenje vojnog roka, ne postoji njihova obveza sudjelovanja u civilnoj službi u skladu s odredbama posebnog zakona.

Uz članak 32. propisuje se da će pravilnike donesene na temelju ovlasti iz članka 21. stavka 4., članka 25. stavka 8. i članka 28. stavka 3. Zakona o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16. i 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19. i 155/23.) ministar obrane uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Vlada Republike Hrvatske će uredbe iz članka 11. ovoga Zakona donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Ministar obrane uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo će pravilnik iz članka 8. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Ministar obrane će pravilnik iz članka 8. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Ministar nadležan za civilnu zaštitu će pravilnik iz članka 11. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 33. propisuje se da će ročnici zatečeni na dragovoljnom vojnom osposobljavanju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona završiti program dragovoljnog vojnog osposobljavanja u skladu sa Zakonom o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19. i 155/23.).

Uz članak 34. propisuje se da Odluka o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka („Narodne novine“, broj 105/07.) prestaje važiti na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 35. propisuje se da Zakon o civilnoj službi („Narodne novine“, broj 25/03.) prestaje važiti na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 36. propisuje se da ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

IV. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Aktivnosti koje se odnose na Ministarstvo obrane obuhvaćaju troškove zdravstvenih pregleda i psihologijskih ispitivanja novaka za upućivanje na temeljno vojno osposobljavanje, troškove prijevoza, režijske troškove, troškove izrade vojnih iskaznica i troškove poštarine za upućivanje poziva vojnim obveznicima radi provedbe radnji prije temeljnog vojnog osposobljavanja. Procjenjuju se ukupni troškovi u iznosu od 1.800.000,00 eura u 2025. godini te po 3.210.000,00 eura u 2026., 2027. i 2028. godini.

Sredstva za 2025. godinu planirana su na razdjelu i glavi Ministarstva obrane u aktivnosti A545053 Pribavljanje osoblja i izobrazba u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcijama za 2026. i 2027. godinu. U okviru limita ukupnih rashoda utvrđenih Odlukom o proračunskom okviru za razdoblje 2026. – 2028. godine osigurana su sredstva u iznosu od po 3.210.000,00 eura u 2026. godini, 2027. i 2028. godini u aktivnostima A545049 Opskrba materijalnim sredstvima i A545053 Pribavljanje osoblja i izobrazba.

Za provedbu aktivnosti u kojima sudjeluje Ministarstvo unutarnjih poslova i koje se odnose na održavanje prostora, smještaj, prehranu i naknadu za civilnog ročnika, procjenjuju se ukupni troškovi u iznosu od 10.000.000,00 eura u 2025. godini, 17.600.000,00 eura u 2026. godini te po 14.800.000,00 eura u 2027. i 2028. godini.

Sredstva za 2025. godinu planirana su na razdjelu Ministarstva unutarnjih poslova, u aktivnosti A879032 Služenje vojnog roka u civilnoj zaštiti na izvoru 11 Opći prihodi i primici u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcijama za 2026. i 2027. godinu. U okviru limita ukupnih rashoda utvrđenih Odlukom o proračunskom okviru za razdoblje 2026. – 2028. godine osigurana su sredstva u iznosu od 15.000.000,00 eura za 2026. godinu te po 12.200.000,00 eura za 2027. i 2028. godinu dok se iznos od po 2.600.000,00 eura za 2026., 2027. i 2028. godinu za isplate novčane naknade civilnim ročnicima koji će civilnu službu obavljati u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave osigurava preraspodjelom u okviru Državnog proračuna Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 15. srpnja 2025. nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona) donio zaključak da se prihvaća Prijedlog zakona i da se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi upućuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

U odnosu na tekst Prijedloga zakona, koji je raspravljen u prvom čitanju u Hrvatskom saboru, u tekstu Konačnog prijedloga zakona nastale su određene razlike koje je predlagatelj ugradio radi daljnjeg poboljšanja i preciziranja odredbi Konačnog prijedloga zakona.

Prihvaćene su primjedbe Odbora za zakonodavstvo te su nomotehnički dorađene odredbe članaka 3., 7. i 24. Prijedloga zakona.

Predlaže se izmjena odredbe članka 6. stavka 2. Zakona o obrani kojom je propisano da Odbor za obranu Hrvatskog sabora daje mišljenje Ministarstvu obrane o nabavi za potrebe obrane za vrijednosti veće od 5.000.000,00 eura prije pokretanja postupka javne nabave. S obzirom na prijedlog koji je u raspravi iznio zastupnik Josip Đakić, predlaže se odredba da Odbor za obranu Hrvatskog sabora daje mišljenje Ministarstvu obrane o nabavi za potrebe obrane za vrijednosti veće od 15.000.000,00 eura prije pokretanja postupka javne nabave, dok o provedenim postupcima javne nabave za potrebe obrane za vrijednosti od 5.000.000,00 eura do 15.000.000,00 eura Ministarstvo obrane podnosi izvješće Odboru za obranu Hrvatskog sabora do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu proračunsku godinu. U skladu s intenzivnijim procesom opremanja i modernizacije Oružanih snaga Republike Hrvatske i provedbom procedura u vezi s time predlaže se navedena odredba Zakona.

Kod kategorije osoba koje se oslobađaju obveze temeljnog vojnog osposobljavanja je i novak službenik pravosudne policije, učenik Programa srednjoškolskog obrazovanja kroz 3. i 4. razred za zanimanje pravosudni policajac, polaznik temeljnog tečaja za službenike pravosudne policije za potrebe ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, nakon završenog oblika obrazovanja u ministarstvu nadležnom za pravosuđe ili Ministarstvu unutarnjih poslova, koji su podnijeli zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja

U Konačnom prijedlogu zakona, uzimajući u obzir raspravu koja je provedena na Odboru za obranu i Odboru za ravnopravnost spolova te koju su isticali u raspravi u Hrvatskom saboru Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske, Klub zastupnika Možemo!, Klub zastupnika Centra i Nezavisne platforme Sjevera, Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke (HSS), Građansko-liberalnog saveza (GLAS) i stranke Dalija Orešković i ljudi s imenom i prezimenom (DOSIP), zastupnica Marija Lugarić, zastupnica Ivana Marković i zastupnik Marin Živković, detaljnije je propisana odredba koja se odnosi na prednost pri zapošljavanju nezaposlenoj osobi koja je završila temeljno vojno osposobljavanje ili dragovoljno vojno osposobljavanje i razvrstanom pričuvniku. Predlaže se propisivanje odredbe o obvezi tijela državne uprave i drugih državnih tijela te upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pri zapošljavanju na neodređeno vrijeme na temelju javnog natječaja i oglasa davanja prednosti nezaposlenoj osobi koja je završila temeljno vojno osposobljavanje ili dragovoljno vojno osposobljavanje i razvrstanom pričuvniku koji se poziva na službu u Oružane snage Republike Hrvatske radi osposobljavanja i vježbi, pod jednakim uvjetima. Prednost pri zapošljavanju može se ostvariti jednokratno, a ne mogu ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom te ovu provedbu nadzire upravna inspekcija u skladu s predloženim Zakonom.

U Konačnom prijedlogu zakona dorađena je odredba kojom se obveznik mora na poziv nadležnog tijela javiti na mjesto i u vremenu utvrđenom pozivom. U pozivu se navodi upozorenje kojim se poziva obveznika da, ako se ne odazove pozivu ili ne opravda svoj izostanak, može mu biti izrečena novčana kazna propisana ovim Zakonom. Ako se osoba ne odazove pozivu i ne opravda svoj izostanak, nadležno tijelo pokrenut će prekršajni postupak. Kažnjavanje u prekršajnom postupku obveznika ne isključuje ispunjavanje obveza koje obveznik ima u skladu s ovim Zakonom. Propisane su i dorađene prekršajne odredbe s time da se uzima u obzir činjenica da što veći broj vojnih obveznika stekne osnovne vojne vještine i znanja te se na normativnoj razini nastoji osigurati učinkoviti, odvraćajući i proporcionalni karakter prekršajnih kazni. Predložene kazne za osobe koje se ne odazovu pozivu za izvršenje obveze predstavljaju razmjernu i ustavno utemeljenu mjeru koja ima za cilj očuvati učinkovitost obrambenog sustava, štititi pravni poredak temeljen na Ustavu Republike Hrvatske te odgovoriti na sigurnosne izazove suvremenog doba.

U Konačnom prijedlogu zakona precizirane su odredbe koje se odnose na civilnu službu te je propisano da se upućivanje osoba u civilnu službu određuje u skladu s kriterijima i na temelju programa srednjeg obrazovanja koji su završili ili pohađaju i stečenih vještina i kompetencija u području zaštite i spašavanja, protupožarne zaštite i pružanja prve pomoći. Isto tako, osoba je dužna u zahtjevu za civilnu službu učiniti uvjerljivim vjerske ili moralne razloge zbog kojih traži civilnu službu. O takvom zahtjevu tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje na prijedlog povjerenstva za civilnu službu u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Povjerenstvo za civilnu službu imenuje ministar nadležan za civilnu zaštitu iz reda državnih službenika iz toga tijela. Navedeno je i u skladu s primjedbama koje su u raspravi iznijeli zastupnik Arsen Bauk i zastupnik Ranko Ostojić, u ime Kluba zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske.

U Konačnom prijedlogu zakonu predlaže se odredba kojom civilni ročnik koji civilnu službu obavlja u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na neoporezivu novčanu naknadu, što će se razraditi uredbom kao provedbenim propisom koju na temelju ovoga Zakona donosi Vlada Republike Hrvatske. Predložena odredba je u skladu i s raspravom koju su iznijeli Klub zastupnika Možemo! i zastupnik Marin Živković.

Prihvaćen je prijedlog zastupnice Rade Borić i zastupnice Marije Lugarić u dijelu koji se odnosi na izraze u tekstu predloženog Zakona podjednako za oba spola, ako se odredbe odnose samo na žene da ih se piše u ženskom rodu – žena vojna obveznica.

Prihvaćena je primjedba zastupnice Marije Lugarić i zastupnika Damira Bakića te je u nenormativnom dijelu teksta Konačnog prijedloga zakona sadržana ocjena sredstava potrebnih za provedbu ovoga Zakona te su dana i dodatna obrazloženja za predloženi Zakon.

VI. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

U nastavku se navode bitni prijedlozi, primjedbe i mišljenja izneseni tijekom rasprave u Hrvatskom saboru o Prijedlogu zakona u prvom čitanju te zašto nisu prihvaćeni.

Primjedba koju je istaknuo zastupnik Arsen Bauk u ime Kluba zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske na odgovor na pitanja koje će se pojaviti ako se javi šest tisuća muškaraca na temeljno vojno osposobljavanje te što će se s onom razlikom od četiri tisuće obveznika. Navedenu primjedbu iznijela je i zastupnica Anka Mrak-Taritaš u ime Kluba zastupnika Hrvatske seljačke stranke (HSS), Građansko-liberalnog saveza (GLAS) i stranke Dalija Orešković i ljudi s imenom i prezimenom (DOSIP). Rješenje navedene problematike propisano je u članku 8. Konačnog prijedloga zakona koji se odnosi na članak 21.n i provedbeni propis koji se donosi na temelju ovlasti iz članka 21.g stavka 5. Zakona.

Mišljenje koje je iznijela zastupnica Marija Lugarić da je bilo dosta argumenata trebaju li muškarci i žene imati jednaku obvezu služenja temeljne vojne obuke odnosno da li ustavna odredba ravnopravnosti spolova znači da obveza temeljne vojne obuke mora biti podjednako za muškarce i žene. Točno je da je ta situacija po presudama Europskog suda za ljudska prava jasna i nedvosmislena jer naprosto ravnopravnost spolova ne znači i jednakost. Prema tome, to što nema obveze temeljnog vojnog osposobljavanja za oba spola, unatoč vrednoti ravnopravnosti spolova, ne znači da je to neustavno ili da se smatra povredom ravnopravnosti spolova i to je utvrđeno u praksi Europskog suda za ljudska prava. Što se tiče navoda koje se odnose na prednost pri zapošljavanju osoba koje su završile temeljno vojno osposobljavanje, predlagatelj Zakona dodatno je uredio navedenu problematiku. Nesporno je da se ponekad može definirati prednost za pojedine grupacije u pojedinim procesima.

Primjedbe koje je iznijela zastupnica Marijana Puljak u ime Kluba zastupnika Centra i Nezavisne platforme Sjevera koji se protivi predloženom Zakonu jer smatraju da je neefikasan, skup i neusklađen s vremenom u kojem živimo, da bi trebalo ulagati u modernu profesionalnu vojsku opremljenu za sigurnosne izazove, predlagatelj navodi da se ne slaže s iznesenim te je obrazložio za to dano u predloženom Zakonu.

Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo obrane od 2016. godine do danas kontinuirano ulažu u Oružane snage Republike Hrvatske što pokazuje obrambeni proračun, projekti opremanja i modernizacije u svim granama Oružanih snaga Republike Hrvatske te posebno u hrvatskog vojnika koji je središte obrambenog sustava, unaprjeđujući mu standard života i rada, plaću i druga materijalna prava.

Primjedbe zastupnice Sandre Benčić i zastupnika Marina Živkovića u ime Kluba zastupnika Možemo! koji tvrde da će predloženo ovim Zakonom pogoršati položaj mladih u društvu i da će dovesti do toga da će mladima život biti na čekanju jer poslodavci neće uzeti

one koji još nisu to odradili, ti mladi će biti u lošem položaju na tržištu rada jer znaju da će svako malo morati biti dostupni da odu to odraditi te da je u tom smislu ovo i antidemografski jer će stavljanje još jedne dodatne prepreke u životima mladih ljudi stvoriti dodatnu prepreku za stvaranje obitelji. Predlagatelj Zakona navodi da se ovim Zakonom propisuje vojna obveza koja je po Ustavu Republike Hrvatske uz obranu dužnost svih za to sposobnih državljanja, da je uvođenje temeljnog vojnog osposobljavanja uređeno u svim segmentima u predloženom Zakonu, kao i u Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske i Zakonu o radu.

Vezano uz iznesene primjedbe zastupnice Sandre Benčić koje se odnose na istraživanje o podršci uvođenju temeljnog vojnog osposobljavanja, predlagatelj Zakona navodi kako je provedena anketa na području cijele Republike Hrvatske na ciljanu grupaciju vojnih obveznika koji trebaju ići na temeljno vojno osposobljavanje. Njih 61 % je suglasno i podržava uvođenje temeljnog vojnog osposobljavanja, a njih 67 % navelo je da će se odazvati pozivu na temeljno vojno osposobljavanje, ako bude uvedeno.

Zastupnik Marin Živković iznio je primjedbu da osmotjedni vojni rok ne povećava sigurnost, da će edukatori koji će provoditi obvezni vojni rok dolaziti iz sustava profesionalne vojske i da oni neće sudjelovati u vježbama, u učenju kako funkcionira novonabavljena oprema i u izgradnji kapaciteta profesionalne vojske. Predlagatelj Zakona navodi da je Glavni stožer Oružanih snaga Republike Hrvatske predložio trajanje temeljnog vojnog osposobljavanja dva mjeseca. Najveći broj instruktora koji će raditi na temeljnom vojnom osposobljavanju i sada su uključeni u vojnu izobrazbu i obuku vojnih osoba. Dio ročnika koji završi temeljno vojno osposobljavanje bit će u djelatnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske, a dio će biti u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske, što je bitno i obrazloženo predloženim Zakonom.

U raspravi je zastupnica Anka Mrak-Taritaš, u ime Kluba zastupnika Hrvatske seljačke stranke (HSS), Građansko-liberalnog saveza (GLAS) i stranke Dalija Orešković i ljudi s imenom i prezimenom (DOSIP), istaknula diskriminaciju za osobe koje će obavljati civilnu službu tri mjeseca ili četiri mjeseca. Predlagatelj Zakona navodi da je predloženim Zakonom propisano da se civilna služba obavlja tri mjeseca u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu i civilni obveznici su smješteni za to vrijeme u prostorima civilne zaštite, dok civilna služba koja se obavlja u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave traje četiri mjeseca iz razloga što tamo služba traje osam sati na dan.

Zastupnik Veselko Gabričević u ime Kluba zastupnika Nezavisni i HSU istaknuo je u raspravi da prema Prijedlogu zakona žene nisu obvezne pohađati temeljno vojno osposobljavanje i da mogu ići dragovoljno na temeljno vojno osposobljavanje. Zastupnik je istaknuo da su žene imale značajnu ulogu u Domovinske ratu te predložio da se razmotri još jednom da temeljno vojno osposobljavanje pohađaju i žene i da bude obvezno i za njih.

Predlagatelj Zakona ističe da je vojna obveza i obrana Republike Hrvatske dužnost svih za to sposobnih državljana. Žene mogu dragovoljno pohađati temeljno vojno osposobljavanje i mogu služiti u pričuvnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske. Međunarodni pravni okvir ne propisuje obvezu ovakvog vojnog osposobljavanja za žene, već ostavlja prostor državama da prilagode svoje propise u skladu s društvenim, demografskim i sigurnosnim potrebama. U većini europskih zemalja vojno osposobljavanje nije obvezno za žene, već ga mogu dragovoljno pohađati. U Europi je vojno osposobljavanje obvezno za žene u Kraljevini Danskoj, Kraljevini Norveškoj i Kraljevini Švedskoj. Temeljno vojno osposobljavanje za muškarce odražava sigurnosne potrebe države i njihove fizičke

predispozicije, dok žene imaju pravo i mogućnost dragovoljnog pohađanja temeljnog vojnog osposobljavanja, što im omogućuje slobodu izbora i poštivanje njihovih prava. Tema obveznog vojnog osposobljavanja i rodne ravnopravnosti u obrani vrlo je kompleksna i zahtijeva uravnotežen pristup koji uvažava prava i potrebe oba spola.

Zastupnik Darko Klasić u ime Kluba zastupnika Hrvatske socijalno-liberalne stranke i nezavisnog zastupnika Vladimira Bileka iznio je prijedlog koji se odnosi na promjenu članka 98. Zakona o obrani koji regulira snimanje iz zraka. Prijedlog je da se u navedenoj odredbi strogo ograniči samo snimanje vojnih lokacija i da se ukine obveza slanja snimljenih materijala na pregled Državnoj geodetskoj upravi. Predlagatelj Zakona navodi da je s obzirom na aktualnu geopolitičku situaciju i promjene strateškog i sigurnosnog okruženja, zadržavanje postojećih odredbi članaka 96., 97., 98. i 100. Zakona o obrani („Narodne novine“, broj 73/13, 75/15, 27/16, 110/17 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18, 70/19 i 155/23) svrsishodno i opravdano. Članak 98. Zakona o obrani uređuje postupke i procedure vezane za zaštitu vojnih lokacija i lokacija važnih za obranu na snimkama iz zraka. Zbog ubrzanog razvoja tehnologija, naročito besposadnih sustava, nužno je zadržati postojeće procedure podnošenja zahtjeva i izdavanja odobrenja za snimanje iz zraka kako bi se spriječilo neovlašteno snimanje vojnih lokacija i lokacija važnih za obranu te njihovo javno objavljivanje i ustupanje drugim korisnicima.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 5.

(1) Hrvatski sabor odlučuje o ratu i miru te ostvaruje građanski nadzor nad Oružanim snagama.

(2) Hrvatski sabor:

1. donosi Strategiju obrane Republike Hrvatske, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i uz suglasnost predsjednika Republike Hrvatske

2. odlučuje o visini i strukturi sredstava za financiranje obrane, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske

3. usvaja Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske

4. usvaja Godišnje izvješće o obrani

5. utvrđuje stanje neposredne ugroženosti, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske

6. donosi odluku o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka

7. donosi druge akte u skladu s odredbama Ustava i zakona.

Članak 6.

(1) Odbor za obranu Hrvatskoga sabora raspravlja i zauzima stajališta o:

1. visini i strukturi sredstava za financiranje obrane koje je predložila Vlada Republike Hrvatske

2. izvješćima iz područja obrane koje usvaja Hrvatski sabor

3. o zakonima i drugim aktima iz područja obrane koje donosi Hrvatski sabor.

(2) Odbor iz stavka 1. ovoga članka daje mišljenje Ministarstvu obrane o nabavi za potrebe obrane za vrijednosti veće od 5,000.000,00 eura prije pokretanja postupka javne nabave.

Članak 8.

Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) u području obrane:

1. donosi Strateški pregled obrane, na prijedlog ministra obrane

2. podnosi Hrvatskome saboru Godišnje izvješće o obrani

3. donosi Plan obrane Republike Hrvatske

4. donosi odluku o ulasku oružanih snaga država saveznica u Republiku Hrvatsku radi pružanja humanitarne pomoći, uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike

5. predlaže odluku o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka

6. donosi druge akte u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 18.

Državljeni Republike Hrvatske dužnost i prava u obrani ostvaruju kroz:

1. vojnu obvezu

2. dragovoljno vojno osposobljavanje

3. služenje u ugovornoj pričuvi

4. radnu obvezu

- 5. radnu pomoć
- 6. materijalnu obvezu
- 7. ostala prava i obveze.

Članak 19.

Vojna obveza dužnost je osposobljavanja, pripremanja i sudjelovanja u obrani na organiziran način svih za to sposobnih državljana Republike Hrvatske.

Članak 20.

(1) Vojna obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljanin Republike Hrvatske navršava 18 godina života.

(2) Vojna obveza državljaninu Republike Hrvatske prestaje:

- 1. na kraju kalendarske godine u kojoj navršava 55 godina (muškarac) odnosno 50 godina (žena)
- 2. ako je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- 3. na temelju otpusta iz hrvatskoga državljanstva.

(3) Iznimno od stavka 2. točke 1. ovoga članka, vojna obveza prestaje:

- 1. višim časnicima – posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj navršavaju 60 godina života
- 2. generalima/admiralima – posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj navršavaju 65 godina života.

Članak 21.

(1) Vojna obveza sastoji se od novačke obveze, obveze služenja vojnog roka odnosno civilne službe i služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

(2) Žene vojni obveznici ne podliježu novačkoj obvezi i obvezi služenja vojnog roka.

(3) Muškarci vojni obveznici podliježu novačkoj obvezi i obvezi služenja vojnog roka odnosno civilne službe kada je na snazi obveza služenja vojnog roka.

(4) Kada nije na snazi obveza služenja vojnog roka, muškarci vojni obveznici podliježu uvođenju u vojnu evidenciju i obvezi služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(5) Način vođenja evidencije, obrazac vojne iskaznice i način njezina izdavanja, pozivanja, prava i obveze i način izvršavanja vojne obveze pravilnikom propisuje ministar obrane.

Članak 22.

(1) Tijekom novačke obveze novak podliježe uvođenju u vojnu evidenciju, zdravstvenim i drugim pregledima te psihološkim ispitivanjima, novačenju, stupanju na služenje vojnog roka odnosno civilnu službu te odazivu na opći ili pojedinačni poziv.

(2) Uvođenju u vojnu evidenciju podliježu državljani Republike Hrvatske u kalendarskoj godini u kojoj navršavaju 18 godina života.

(3) Zdravstvene i druge preglede te psihološka ispitivanja vojnih obveznika provode se u zdravstvenim ustanovama ili u nadležnoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane.

(4) Ministar obrane uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja pravilnikom propisuje mjerila i postupke za ocjenu zdravstvene i psihološke sposobnosti.

(5) Novačenje je postupak određivanja roda ili struke novaka koje se provodi kada je na snazi odluka o obveznom služenju vojnog roka.

(6) Novačenje provode novačka povjerenstva koja osniva ministar obrane.

(7) Aktom o osnivanju novačkih povjerenstava utvrđuje se sastav, način rada te način određivanja rodova i struka u kojima će se služiti vojni rok.

(8) Povjerenstva iz stavka 6. ovoga članka donose ocjenu sposobnosti za vojnu službu novaka i pričuvnika.

Članak 23.

(1) Služenje vojnog roka odnosno civilne službe obvezno je po sili zakona u slučaju stanja neposredne ugroženosti ili ratnog stanja.

(2) Hrvatski sabor može donijeti odluku o obvezi služenja vojnog roka odnosno civilne službe.

(3) Ako su tijela državne vlasti onemogućena da redovito obavljaju zakonom propisane dužnosti, Predsjednik Republike može na prijedlog predsjednika Vlade i uz njegov supotpis donijeti uredbu sa zakonskom snagom o obvezi služenja vojnog roka odnosno civilne službe.

(4) Gornja dobna granica vojnih obveznika koji podliježu služenju vojnog roka odnosno civilnoj službi je navršanih 27 godina života.

(5) Služenje vojnog roka traje šest mjeseci.

(6) Vrijeme i način upućivanja novaka na služenje vojnog roka i otpust ročnika iz Oružanih snaga odlukom utvrđuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Članak 24.

(1) Osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih uvjerenja nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama dopušten je prigovor savjesti.

(2) Zahtjev za civilnu službu zbog prigovora savjesti može podnijeti vojni obveznik nakon uvođenja u vojnu evidenciju do isteka vojne obveze.

(3) Vojnom obvezniku koji se pozove na prigovor savjesti može se odobriti civilna služba.

- (4) Obveza sudjelovanja u civilnoj službi uređuje se posebnim zakonom.

Članak 25.

(1) Pričuvni sastav Oružanih snaga dijeli se na ugovornu i mobilizacijsku pričuvu, a mobilizacijska pričuva na nerazvrstanu i razvrstanu pričuvu.

(2) Razvrstani pričuvnik je vojni obveznik koji je odslužio vojni rok ili je bio na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili u djelatnoj vojnoj službi te mu je određena vojnostručna specijalnost.

(3) Razvrstanim pričuvnicima, prema potrebama popune Oružanih snaga, određuje se i priopćava ratni raspored u Oružanim snagama te ih se prema utvrđenim planovima poziva na službu u Oružane snage radi osposobljavanja, vježbi i drugih aktivnosti utvrđenih ovim Zakonom.

(4) Razvrstani pričuvnici mogu biti pozvani na službu u Oružane snage radi osposobljavanja i vježbi u ukupnom trajanju od najviše 30 dana tijekom jedne kalendarske godine.

(5) Program osposobljavanja i vježbi za razvrstane pričuvnike iz stavka 3. ovoga članka donosi načelnik Glavnog stožera.

(6) Razvrstane pričuvnike na osposobljavanje i vježbe iz stavka 4. ovoga članka poziva nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane na temelju zahtjeva Oružanih snaga.

(7) Ograničenja iz stavka 4. ovoga članka ne primjenjuju se na razvrstane pričuvnike upućene na vojnu izobrazbu te u slučaju ratnog stanja i stanja neposredne ugroženosti.

(8) Na službu iz stavka 4. ovoga članka ne upućuju se trudnice, majke, samohrani roditelji odnosno skrbnici s jednim djetetom ili više djece mlađe od 14 godina te osobe koje skrbe o nemoćnim osobama.

(9) Način određivanja ratnog rasporeda i izdavanja osobne vojne opreme, način čuvanja, održavanja i vraćanja pravilnikom propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Članak 25.a

(1) Nerazvrstani pričuvnik je vojni obveznik uveden u vojnu evidenciju, stariji od 27 godina, kojemu nije određena vojnostručna specijalnost u skladu s člankom 25. stavkom 2. ovoga Zakona.

(2) Nerazvrstani pričuvnici mogu biti pozvani na službu u Oružane snage nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu te odgovarajućega vojnog osposobljavanja.

(3) Program vojnog osposobljavanja nerazvrstanih pričuvnika iz stavka 2. ovoga članka donosi načelnik Glavnog stožera.

Članak 25.b

(1) Za vrijeme službe u Oružanim snagama radnopravni status pričuvnika koji je u radnom odnosu uređuje se zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

(2) Pričuvnici pozvani na službu u Oružane snage imaju pravo na novčanu naknadu i na naknadu putnih troškova za vrijeme provedeno u službi u Oružanim snagama.

(3) Visinu i načine isplate naknada iz stavka 2. ovoga članka pravilnikom propisuje ministar obrane.

2. Dragovoljno vojno osposobljavanje

Članak 26.

(1) Dragovoljno vojno osposobljavanje provodi se kada nije na snazi obveza služenja vojnog roka u skladu s odredbama ovog Zakona.

(2) Na dragovoljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti, do posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj navršavaju 30 godina, državljani Republike Hrvatske koji se za to prijave u nadležnu ustrojstvenu jedinicu Ministarstva obrane.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, na dragovoljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i državljani Republike Hrvatske stariji od 30 godina ako su kandidati za ugovorne pričuvnike, za vojne specijaliste ili za kasni prijam u djelatnu vojnu službu.

(4) Na dragovoljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i žene u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(5) Dragovoljno vojno osposobljavanje provodi se u ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga.

(6) Dragovoljnim vojnim osposobljavanjem stječu se potrebna znanja i vještine za služenje u pričuvnom sastavu Oružanih snaga i ispunjava se jedan od propisanih uvjeta za prijam u djelatnu vojnu službu.

(7) Osobama koje su u okviru obuke za kadete stekle vojna znanja i vještine u skladu s programom dragovoljnog vojnog osposobljavanja priznaje se i upisuje u vojnu evidenciju uspješan završetak dragovoljnog vojnog osposobljavanja.

(8) Postupak prijave i evidencije kandidata, selekcije i upućivanja kandidata na dragovoljno vojno osposobljavanje, prava i obveze osoba na dragovoljnom vojnom osposobljavanju pravilnikom propisuje ministar obrane.

(9) Uz dragovoljno vojno osposobljavanje mogu se provoditi i drugi programi i aktivnosti osposobljavanja kojima se razvija sigurnosna kultura te jača svijest kako je sudjelovanje u obrani pravo i obveza svakoga državljanina.

(10) Programe i aktivnosti osposobljavanja iz stavka 9. ovoga članka te prava i obveze osoba na tom osposobljavanju pravilnikom propisuje ministar obrane.

Članak 27.

(1) Ministarstvo obrane može s razvrstanim pričuvnicima koji su odslužili vojni rok ili su bili na dragovoljnom vojnom osposobljavanju sklopiti ugovor na temelju kojega oni imaju i druga prava i obveze u vezi sa služenjem u pričuvnom sastavu Oružanih snaga u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Pričuvnici iz stavka 1. ovoga članka moraju ispunjavati opće i posebne uvjete propisane za prijam u djelatnu vojnu službu, osim uvjeta dobi.

(3) Iznimno od odredbi stavaka 1. i 2. ovoga članka, Ministarstvo obrane može s nerazvrstanim pričuvnikom sklopiti ugovor iz stavka 1. ovoga članka uz obvezu ispunjavanja uvjeta iz članka 25.a stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 28.

(1) Dužnosti ugovornog pričuvnika su:

- odazivanje na poziv u službu
- osposobljavanje za obavljanje dužnosti u miru do 90 dana godišnje
- sudjelovanje u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu
- druge obveze utvrđene ugovorom.

(2) Pozivanje ugovornih pričuvnika obavlja se putem nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane.

(3) Ministar obrane pravilnikom će urediti uvjete i kriterije za izbor te prava i dužnosti ugovornih pričuvnika, postupak sklapanja ugovora, novčane naknade i druge pogodnosti, uvjete raskida ugovora te druga pitanja u vezi sa službom ugovornih pričuvnika.

Članak 33.

(1) U ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti pravne osobe i državljani Republike Hrvatske imaju materijalnu obvezu.

(2) Na pisani zahtjev nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane, pravne osobe i državljani Republike Hrvatske u okolnostima iz stavka 1. ovoga članka obvezni su Oružanim snagama, tijelima državne vlasti i civilnim nositeljima obrambenih priprema ustupiti na korištenje objekte i materijalna sredstva potrebna za provedbu obrambenih zadaća i obrambenog osposobljavanja.

(3) Popise materijalnih sredstava za potrebe obrane iz stavka 2. ovoga članka vode nadležna tijela državne uprave.

(4) Tijela državne uprave koja vode popis materijalnih sredstava za potrebe obrane dužna su podatke o tome dostavljati Ministarstvu obrane na njegov zahtjev.

(5) Ako na sredstvima iz stavka 2. ovoga članka nastane šteta, oštećeniku pripada naknada za stvarnu štetu u vrijeme njezina nastanka.

(6) Vlada uredbom propisuje vrstu materijalnih sredstava i opreme iz stavka 2. ovoga članka te visinu dnevne naknade koja pripada državljanima i pravnim osobama za ustupljena sredstva.

(7) Vlasniku sredstava iz stavka 2. ovoga članka ne pripada naknada za izmaklu dobit.

Članak 35.

(1) Obveznici iz članka 18. ovoga Zakona moraju se na poziv nadležnih ustrojstvenih jedinica Ministarstva obrane javiti na mjesto i u vremenu utvrđenom općim ili pojedinačnim pozivom.

(2) Ako se osobe iz stavka 1. ovoga članka ne odazovu pozivu i ne opravdaju svoj izostanak, nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane može zahtijevati od nadležnih tijela raspisivanje potrage i dovođenje te utvrđivanje prekršajne odgovornosti.

(3) Dovođenje izvršava središnje tijelo državne uprave nadležno za unutarnje poslove.

Članak 35.a

(1) Razvrstanom pričuvniku može se, na osobni zahtjev, odgoditi odlazak na službu u Oružane snage.

(2) Zahtjev za odgodu iz stavka 1. ovoga članka podnosi se nadležnoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane u roku od osam dana od primitka poziva za odlazak na službu.

(3) Uvjete i način ostvarivanja prava na odgodu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ministar obrane propisuje pravilnikom kojim se uređuje izvršavanje vojne obveze.

Članak 36.

(1) Nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane vode evidenciju vojnih obveznika.

(2) Za državljane Republike Hrvatske upisane u vojnu evidenciju nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane prikupljaju podatke o rođenju, državljanstvu, prebivalištu i boravištu, psiho-tjelesnoj sposobnosti, bračnom stanju, školskoj i stručnoj spremi, zaposlenju, vojnostručnoj osposobljenosti i znanjima i vještinama važnima za obranu te ostale podatke potrebne za određivanje rasporeda.

(3) Ministarstvo obrane prikuplja podatke o kažnjavanju za državljane Republike Hrvatske predviđene za obavljanje posebno važnih dužnosti u sklopu Oružanih snaga.

Članak 37.

Nadležna tijela državne uprave dužna su u roku od 15 dana od dana nastanka promjene nadležno tijelo Ministarstva obrane obavijestiti o promjeni imena i prezimena, promjeni adrese prebivališta odnosno boravišta, o prijmu u hrvatsko državljanstvo ili otpustu iz hrvatskoga državljanstva vojnog obveznika.

Članak 43.

(1) Oružane snage imaju mirnodopski i ratni sastav.

(2) Mirnodopski sastav Oružanih snaga čine djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici raspoređeni u Oružane snage, pričuvnici pozvani na obuku, ugovorni pričuvnici, kadeti te osobe koje su pristupile dragovoljnom vojnom osposobljavanju.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, mirnodopski sastav Oružanih snaga čine i ročnici kada je na snazi obvezno služenje vojnog roka.

(4) Ratni sastav Oružanih snaga, uz osobe iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, čine i vojni obveznici mobilizirani u Oružane snage.

Članak 116.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj županija i Grad Zagreb ako nisu izradili plan djelovanja u ratu i stanju neposredne ugroženosti (članak 81. stavci 2. i 3.).

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u županiji i Gradu Zagrebu za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna i fizička osoba:

1. ako bez odobrenja sustavima bespilotnih zrakoplova motri, snima i pristupa s kopna, mora i iz zraka vojnim lokacijama i građevinama (članak 96. stavak 1.)

2. ako bez odobrenja nadležnog tijela obavlja znanstvena ili druga istraživanja na područjima i lokacijama važnima za obranu Republike Hrvatske ili ako protivno zakonu rezultate istraživanja ustupi drugim osobama (članak 97. stavci 1. i 2.)

3. ako snima iz zraka bez odobrenja, ako zračne snimke ne dostavi na pregled prije njihove uporabe te ako umnožava, objavljuje, razmjenjuje putem interneta i iznosi snimke iz Republike Hrvatske bez odobrenja (članak 98. stavci 1., 6. i 8.).

Članak 117.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vlasnik odnosno korisnik vojne lokacije i građevine posebno važne za obranu ako ne postupa u skladu s uredbom Vlade koja propisuje kriterije za odabir, mjere za zaštitu te način označavanja lokacija i građevina iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona odnosno pravilnikom

ministra obrane koji uređuje način osiguranja vojnih lokacija i građevina iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona (članak 96. stavci 4. i 5.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba vlasnika odnosno korisnika vojne lokacije i građevine iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 118.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba:

1. ako ne ukloni neusklađenosti, provedbu mjera i radnji u skladu s planovima i drugim dokumentima, ako ne obustavi mjere i radnje koje nisu usklađene sa zakonom, planovima ili propisanim mjerama za obranu, ako ne podnese izvješće Inspektoratu, ako ne obustavi postupke i radnje kojima se dovode u opasnost životi i imovina (članak 88. podstavci 3., 4., 5. i 6.)

2. ako stvara, obrađuje i prenosi klasificirane podatke informacijskim i komunikacijskim sustavima suprotno propisanim mjerama zaštite klasificiranih podataka (članak 94.)

3. ako ne postupa s klasificiranim podacima obrane na propisan način (članak 95.).

Članak 119.

Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba:

1. ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom odnosno općem pozivu za sudjelovanje u vojnoj obvezi, radnoj obvezi, radnoj pomoći odnosno ustupanje materijalnog sredstva (članak 35. stavak 1.),

2. ako neovlašteno motri, snima i pristupa s kopna, mora i iz zraka vojnim lokacijama i građevinama posebno važnima za obranu i ostalim vojnim lokacijama i građevinama, osim vojnih lokacija i građevina koje se koriste zajedno s pravnim osobama u Republici Hrvatskoj (članak 96. stavak 1.).

Članak 122.

Za vrijeme dok se, u skladu s odredbama ovoga Zakona, novaci ne pozivaju na služenje vojnog roka, ne postoji ni njihova obveza sudjelovanja u civilnoj službi u skladu s odredbama posebnoga zakona.